

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
TĒROŠVĀS SAVĒMĒŠĀ

IDEJU LIDLAKUS¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Pētījums

Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas ieviešanas izvērtējums 2007. - 2013. gada plānošanas periodā

PASŪTĪTĀJS:

Biedrība “Krāslavas rajona partnerība”

Reģ. Nr. 40008107328

Adrese: Skolas iela 7, Krāslava

IZPILDĪTĀJS:

IK „TG IDEJU LIDLAKUS”

Reģ. Nr. 41502027458

Adrese: Vienības iela 30-12, Krāslava

**2015. gada
maijs - augusts**

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

SATURS

Nr.	Nosaukums	Lpp.
	SATURS	2
	Izmantotie saīsinājumi	4
	IEVADS	6
	VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA	8
	I DAĻA	9
	“KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2009. - 2013. GADAM” IEKĻAUTĀS INFORMĀCIJAS UN NOTEIKTO RADĪTĀJU SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE	
1.	Pašreizējās situācijas raksturojums	10
1.1.	Vietējās rīcības grupas darbības teritorija	10
1.2.	Demogrāfiskās situācijas analīze vietējās rīcības grupas teritorijā	11
1.3.	Sabiedrībai aktuālo nozaru analīze vietējās rīcības grupas teritorijā	14
1.3.1.	Izglītība	14
1.3.2.	Kultūra un sports	18
1.3.3.	Veselība un sociālā aprūpe	20
1.3.4.	Vide	21
1.3.5.	Sociāli ekonomiskā situācija	22
1.3.6.	Pilsoniskā sabiedrība	24
1.4.	Ekonomiskās situācijas analīze vietējās rīcības grupas teritorijā	26
	II DAĻA	29
	“KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2009. - 2013. GADAM” IEVIEŠANAS GAITAS IZVĒRTĒJUMS	
2.	Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitas izvērtējums	30
2.1.	Stratēģijas īstenošanas struktūra	30
2.2.	Īstenoto LEADER projektu izvērtējums	34
2.2.1.	Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana	39
2.2.2.	Pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana	41
2.2.3.	Konkurētspējas veicināšana	43
	III DAĻA	44
	UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJĀ (Aglonas novads, Dagdas novads, Krāslavas novads)	
3.	Uzņēmējdarbības vide VRG teritorijā	45

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.1.	Kopvērtējums par VRG teritorijas uzņēmējdarbības vidi	45
3.2.	Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai VRG teritorijā	48
3.3.	Ceļu infrastruktūra pašvaldībās	49
3.4.	Lielākās ražošanas teritorijas, uzņēmēji VRG teritorijā	51
3.5.	Ražošana VRG teritorijā	54
3.5.1.	Aglonas novads	54
3.5.2.	Dagdas novads	55
3.5.3.	Krāslavas novads	57
3.6.	Tūrisms	60
3.7.	Tirdzniecība un pakalpojumi	62
	IV DAĻA	63
	SVID ANALĪZE PAR BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJU	
4.	Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums	64
	V DAĻA	67
	IETEIKUMI DZĪVES KVALITĀTES LĪMEŅA CELŠANAI BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJĀ	
5.	Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības ieteikumi	68
5.1.	Secinājumi un ieteikumi	68
	VI DAĻA	71
	BIEDRĪBAS „KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2009. - 2013. GADAM IZPILDES RĀDĪTĀJI	

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

ES – Eiropas Savienība

EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds

FAP – feldšeru vecmāšu punkts

GMI – garantētais minimālais ienākums

LAD – Lauku atbalsta dienests

LAP – Lauku attīstības programma

LLKC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs

LR – Latvijas Republika

LUC – Latgales uzņēmējdarbības centrs

MK noteikumi – ministru kabineta noteikumi

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiskā organizācija

Partnerība – Biedrība “Krāslavas rajona partnerība”

PII – pirmsskolas izglītības iestāde

PIKC – Profesionālās izglītības kompetences centrs

SVID – stiprās un vājās puses, iespējas un draudi

SVVA – sabiedrības virzīta vietējā attīstība

TPL – teritorijas plānojums

VAS – vietējā attīstības stratēģija 2009. - 2013. gadam

VID – Valsts ieņēmumu dienests

VLT – Valsts Lauku tīkls

VRG – vietējā rīcības grupa

ZS – zemnieku saimniecība

u.c. – un citi

u.tml. – un tam līdzīgi

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

IDEJU LIDLAKUS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

utt. – un tā tālāk

t.sk. – tajā skaitā

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

IEVADS

Pētījums „Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas ieviešanas izvērtējums 2007. - 2013. plānošanas periodā” tika veikts Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros.

Pētījumu 2015. gadā veica individuālais komersants „TG IDEJU LIDLAKUS” sadarbībā ar biedrību „Krāslavas rajona partnerība”.

Pētījuma mērķi:

- Izvērtēt biedrības „Krāslavas rajona partnerība” jeb vietējās rīcības grupas (VRG) izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju (VAS) „Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009. - 2013. gadam”, īstenošanas produktivitāti, sasniegtos kvalitatīvos un rezultatīvos rādītājus un sniegt ieteikumus turpmākai biedrības teritorijas attīstībai;
- Izvērtēt vietējo uzņēmējdarbības vidi un sniegt ieteikumus vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvām “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā;
- Sniegt ieteikumus jaunas vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai 2014. - 2020. gada plānošanas periodam, par kuras izstrādi ir atbildīga biedrība „Krāslavas rajona partnerība”.

Pētījums aptver biedrības „Krāslavas rajona partnerība” **darbības teritoriju:**

- Aglonas novada Šķeltovas, Grāveru un Kastuļinas pagastus;
- Dagdas novada teritoriju, t.sk. Dagdas pilsētu;
- Krāslavas novada teritoriju, t.sk. Krāslavas pilsētu.

Biedrības darbības teritorija ir bijušais Krāslavas rajons.

Pētījums veikts, pamatojoties uz plānošanas dokumentiem, normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā 2007. - 2013. gada plānošanas periodā, attiecībā uz LEADER¹ pieejas finansējuma apgūšanu, kā arī uz pētījuma veikšanas laikā iegūto informāciju.

¹ LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstības veicināšanai. Viens no LEADER pieejas pamatprincipiem ir pieeja no “apakšas uz augšu”, kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā, <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/leader-pieejas-istenosana-2014-2020/>

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

LEADER vīzija ir ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. LEADER īpašā vērtība ir apvērsta pieeja, kas nosaka aktīvu iedzīvotāju iesaistīšanu vietējās stratēģijas izstrādē, apstiprināšanā un īstenošanā. Vienota skatījuma uz lauku attīstības jautājumu risināšanas iespējām definēšana, stratēģijas izstrāde, saskaņošana un īstenošana no Zemkopības ministrijas puses bija uzticēta biedrībām, kuras apvieno pārstāvjus no dažādiem lauku attīstībā iesaistītiem sektoriem un lauku iedzīvotāju interešu grupām (turpmāk - “vietējā rīcības grupa” jeb VRG).

Pētījums balstās uz „Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģiju 2009. - 2013. gadam”, vietējās rīcības grupas veiktajām aktivitātēm un īstenotajiem projektiem, Aglonas, Dagdas un Krāslavas novada attīstības dokumentiem, kā arī LEADER projektu iesniedzēju (biedrību, pašvaldību, citu juridisko un fizisko personu) īstenotajiem projektiem. Izpētē izmantoti dati no 2008. gada janvāra līdz 2015. gada jūlijam. Pētījuma laika periods, izstrādātie secinājumi un sniegtās rekomendācijas ir attiecināmas uz radušos situāciju no vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzsākšanas 2009. gadā līdz 2015. gada augustam.

Pētījuma veikšanai izmantotas kvantitatīvās (empīriskās) un kvalitatīvās (naratīvās) pētījuma metodes – interneta aptauja, mājražotāju aptauja, fokusgrupu diskusijas, daļēji strukturēta ekspertu intervija, pieejamo statistikas datu², pašvaldības plānošanas dokumentu un nozari reglamentējošo aktu analīze, „prāta vētra”, SVID analīze.

Pētījumā tika pievērsta uzmanība vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas ietekmei uz Aglonas, Dagdas un Krāslavas novadu attīstību un sekmētajām pārmaiņām minētajās teritorijās.

Pētījuma plānotā pievienotā vērtība – iegūto datu, secinājumu un ieteikumu izmantojamība jaunas vietējās attīstības stratēģijas izstrādei un īstenošanai 2014. - 2020. gada plānošanas periodā.

Pētījums nav biedrības “Krāslavas rajona partnerība” teritorijas attīstības plāns – tas ir dokuments, kurā vērtēta teritorijas esošā situācija salīdzinājumā ar pieejamajiem datiem pirms vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzsākšanas, kas stimulē idejas par vietējās rīcības grupas aktivitātēm, teritorijas attīstības perspektīvām nākotnē.

² Esošās situācijas analīzei izmantoti pieejamie statistikas dati pastāvošo novadu griezumā, ieskaitot Aglonas pagastu.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Biedrība “Krāslavas rajona partnerība” dibināta 2006. gada 17. oktobrī.

Biedrības juridiskā un faktiskā adrese: Skolas iela 7, Krāslava, LV 5601.

Biedrības darbības mērķis: veicināt ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību biedrības darbības teritorijā, iesaistot organizācijas un iedzīvotājus vietējā līmeņa problēmu risināšanā.

VRG biedri: pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji, uzņēmēji un fiziskās personas.

Biedrības darbības teritorijas platība:

2559 km².

Iedzīvotāju skaits:

29 340 (01.07.2015.)

Iedzīvotāju blīvums: 12,18 cilv./km².

Nodarbinātība: 16% (31.12.2014.).

Ģeogrāfiskais novietojums: “Krāslavas rajona partnerības” darbības teritorija

atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, pierobežā ar Baltkrieviju. Teritorijā ietilpst Dagdas un Krāslavas pilsētas.

Biedrības teritorijā ietilpstošās pašvaldības: Aglonas novada pašvaldība, Dagdas novada pašvaldība, Krāslavas novada pašvaldība.

Apdzīvojuma struktūra: biedrības darbības teritoriju veido Aglonas novads ar 3 pagastiem – Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas. Dagdas novads ar Dagdas pilsētu un 10 pagastiem – Andrupenes, Andzeļu, Asūnes, Bērziņu, Dagdas, Ezernieku, Konstantinovas, Ķepovas, Svriņu un Šķaunes pagastiem. Krāslavas novads ar Krāslavas pilsētu un 10 pagastiem – Aulejas, Indras, Izvaltas, Kalniešu, Kaplavas, Kombuļu, Piedrujas, Robežnieku, Skaistas un Ūdrīšu pagastu.

Attālums līdz galvaspilsētai: no Dagdas līdz Rīgai – 267 km, no Krāslavas līdz Rīgai – 265 km.

Kaimiņu VRG: biedrība „Daugavpils un Ilūkstes lauku partnerība „Kaimiņi””, biedrība „Preiļu rajona partnerība”, biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” un biedrība „Ludzas rajona partnerība”.

Vīzija: aktīvi, izglītoti, darboties gribošī iedzīvotāji, uzlabota dzīves kvalitāte sociālajā, ekonomiskajā, izglītības, kultūras un vides jomā.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
TĒROŠVĀS SAVĒMĒBĀ

IDEJU LIDLAUKS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

I DAĻA

“KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJĀ 2009. - 2013. GADAM” IEKĻAUTĀS INFORMĀCIJAS UN NOTEIKTO RĀDĪTĀJU SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

1.1. Vietējās rīcības grupas darbības teritorija

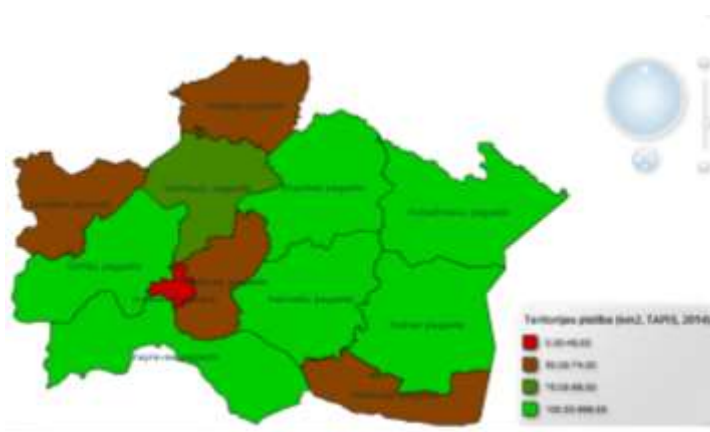
Biedrība „Krāslavas rajona partnerība” jeb vietējā rīcības grupa kopš 2006. gada darbojas bijušā Krāslavas rajona teritorijā, Latvijas dienvidaustrumos, kas šobrīd ietver Aglonas novada Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas pagastus, kā arī Dagdas un Krāslavas novadus. VRG teritorija robežojas ar Baltkrieviju, biedrību „Daugavpils un Ilūkstes lauku partnerība „Kaimiņi””, biedrību „Preiļu rajona partnerību”, biedrību „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” un biedrību „Ludzas rajona partnerība”. Teritorijas kopējā platība ir 2559 km², tajā iekļautas Dagdas un Krāslavas pilsētas. Biedrības teritorija ir palikusi nemainīga no 2006. gada, neskatoties uz administratīvi teritoriālo reformu.

1.1.1. attēls Aglonas novads, www.raim.gov.lv³

1.1.2. attēls Dagdas novads, www.raim.gov.lv

1.1.3. attēls Krāslavas novads, www.raim.gov.lv

1.1.4. attēls Vietējās rīcības grupas esošā darbības teritorija, www.kraslavaspartneriba.lv

Pētījuma izstrādes laikā organizēto interviju un vietējo iedzīvotāju semināros – forumos izteiktie viedokļi liecina, ka 2007. - 2014. plānošanas periodā apmulsumu vietējos iedzīvotājos viesa administratīvi teritoriālā reforma 2009. gadā, kuras ietekme jūtama arī VRG teritorijā. Aglonas novads izveidojās apvienojoties trīs pagastiem no Krāslavas rajona

³ Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas apakšprojekts - Reģionālās attīstības indikatoru modulis, www.raim.gov.lv

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

un vienam pagastam no Preiļu rajona, taču saimnieciskā ziņā dažādus administratīvos jautājumus iedzīvotāji joprojām dodas risināt uz Krāslavu vai Preiļiem, jo Aglonas novads ir neliels un atsevišķas struktūrvienības organizācijām nav izdevīgi veidot (piemēram, VID, NVA, LAD u.c.). Arī teritoriālās piederības ziņā Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas pagastu iedzīvotāji jūtas piederīgi bijušā Krāslavas rajona teritorijai, bet Aglonas pagasts Preiļu rajonam.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa Aglonas novada atrodas “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, pētījuma autori pieņem, ka racionālai, uz attīstību orientētai lēmumu pieņemšanai, publisko pakalpojumu un uzņēmējdarbības attīstībai būtu ieteicama biedrības „Krāslavas rajona partnerība” teritorijas paplašināšana, iekļaujot VRG teritorijā arī Aglonas pagastu.

1.2. Demogrāfiskās situācijas analīze vietējās rīcības grupas teritorijā

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 2015. gada 1. jūliju biedrības “Krāslavas rajona partnerība” darbības teritorijā deklarēti 29 340 iedzīvotāji, no tiem 11 594 jeb 39,52% Krāslavas un Dagdas pilsētās (sk. 1. tabulu). Apdzīvojuma struktūras analīze rāda, ka līdzīgi Eiropas un Latvijas tendencēm iedzīvotāju skaits samazinās, palielinās migrācija uz attīstības centriem, mainās apdzīvotības blīvums (2.tabula). Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” vidējais iedzīvotāju blīvums ir 12,18 cilv./km². Kopš vietējās attīstības stratēģijas aktualizācijas 2012. gadā demogrāfijas tendence (1.2.1. attēls) VRG teritorijā ir negatīva. Salīdzinot ar VAS pieejamo informāciju (2008. gada sākumā teritorijā dzīvoja 32 699 cilvēki), iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā 8 gadu laikā ir samazinājies par 10,23 %.

1.tabula

Vietējās rīcības grupas teritoriālā vienība	Iedzīvotāju skaits 2008. g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2015. g. vidū	Platība ha
Krāslavas novads (Krāslavas pagasts un Krāslava)	11 133	9393	5814,8
Dagda pilsēta	2546	2201	3
Andrupenes pagasts	1424	1216	13619,7
Andzeļu pagasts	726	600	9596,4
Asūnes pagasts	612	517	7768,7
Aulejas pagasts	691	554	7451

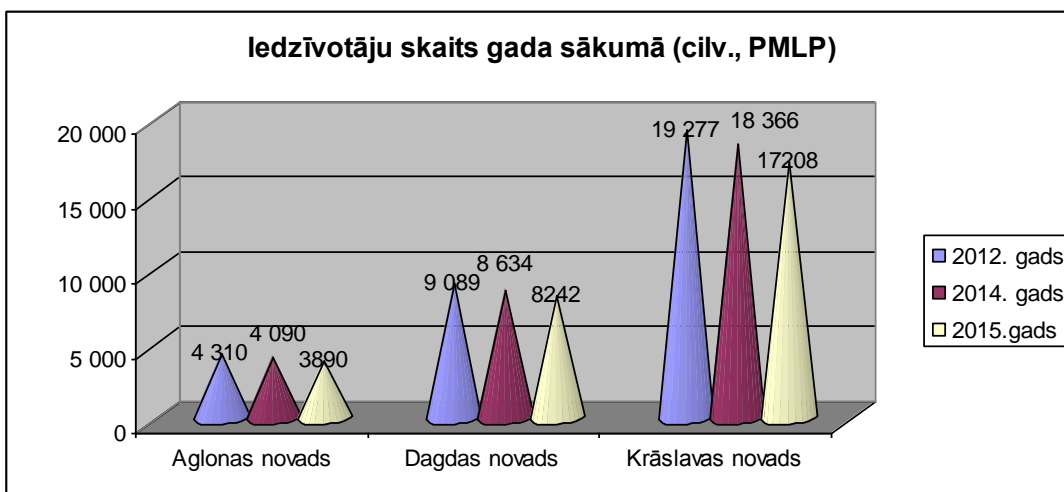

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Bērziņu pagasts	512	397	9809,1
Dagdas pagasts	897	784	5713,1
Ezernieku pagasts	959	800	12857,5
Grāveru pagasts	610	512	6535,0
Indras pagasts	1359	1123	13036,5
Izvaltas pagasts	823	680	7138
Kalniešu pagasts	909	738	11234,8
Kaplavas pagasts	764	625	12539,6
Kastuļinas pagasts	981	798	12003,5
Kombuļu pagasts	735	564	8092
Konstantinovas pagasts	632	515	7911,8
Ķepovas pagasts	299	212	5750,0
Piedrujas pagasts	626	534	6446,3
Robežnieku pagasts	1052	879	12749,7
Skaistas pagasts	756	605	11711,8
Svariņu pagasts	475	407	9215,6
Šķaunes pagasts	654	593	12366,9
Šķeltovas pagasts	784	667	7526,6
Ūdrīšu pagasts	1740	1513	10721

2.tabula

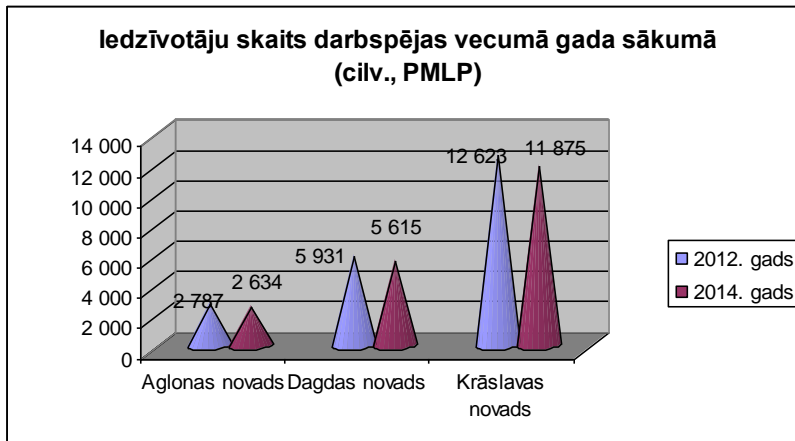
	Iedzīvotāju blīvums (cilv./km ² , RAIM apr.)	
	2012	2014
Aglonas novads	10,98	10,42
Dagdas novads	9,57	9,09
Krāslavas novads	17,86	17,02

1.2.1.attēls Iedzīvotāju skaita korelācija partnerības teritorijā, www.raim.gov.lv

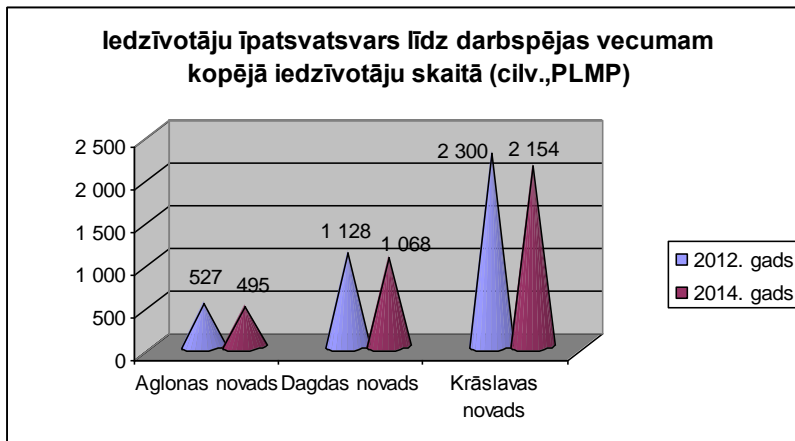
Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.tabula

 1.2.2. attēls Iedzīvotāju skaita darbības vecumā korelācija, www.raim.gov.lv

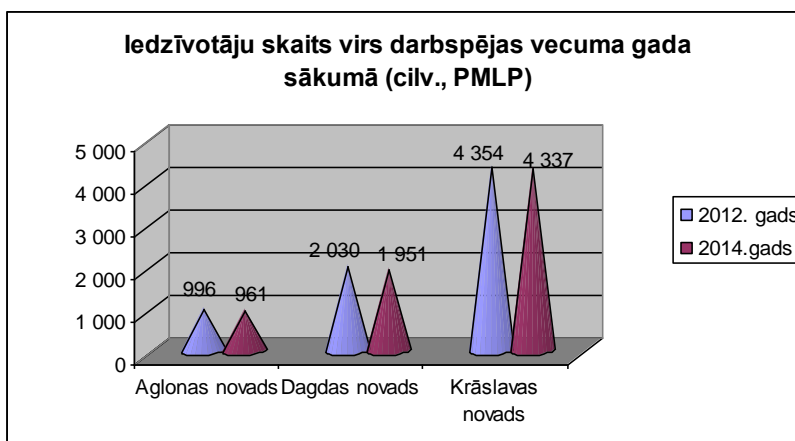
Pašvaldība	Iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā kopējā iedzīvotāju skaitā (% RAIM apr.)	
	2012	2014
Aglonas novads	64,66%	64,40%
Dagdas novads	65,25%	65,03%
Krāslavas novads	65,48%	64,66%

4.tabula

 1.2.3. attēls Iedzīvotāju skaita korelācija līdz darbības vecumam, www.pmlp.gov.lv

Pašvaldība	Iedzīvotāju īpatsvars līdz darbības vecumam kopējā iedzīvotāju skaitā (% RAIM apr.)	
	2012	2014
Aglonas novads	12,23%	12,10%
Dagdas novads	12,41%	12,37%
Krāslavas novads	11,93%	11,73%

5.tabula

 1.2.4. attēls Iedzīvotāju skaita korelācija virs darbības vecumam, www.pmlp.gov.lv

Pašvaldība	Iedzīvotāju īpatsvars virs darbības vecuma kopējā iedzīvotāju skaitā (% RAIM apr.)	
	2012	2014
Aglonas novads	23,11%	23,50%
Dagdas novads	22,33%	22,60%
Krāslavas novads	22,59%	23,61%

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (1.2.2. - 1.2.4. attēls) un reģionālās attīstības indikatoru moduļa informācijai (3.-5. tabula), vietējās rīcības grupas teritorijā ik gadu samazinās iedzīvotāju skaits pirms darbības un darbības vecumā, savukārt pieaug iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma.

Iedzīvotāju sastāva strukturālās izmaiņas liek domāt par jauniem izaicinājumiem un reformām nākotnē t.sk. konkurētspējas un pievienotās vērtības projektiem 2014. - 2020. gada plānošanas periodā.

Pētot īstenotos VAS ieguldījumus 2007. - 2013. gadā, pētījuma autori secināja, ka lielākā aktivitāte un kapacitāte projektu ideju ģenerēšanā un īstenošanā bija iesniedzējiem, kas reģistrēti Dagdas un Krāslavas pilsētās, ko var skaidrot ar cilvēkresursu koncentrāciju lielākās apdzīvotās vietās. Toties nereti projekta rezultāti ir tendēti uz visu novada vai lielāku teritoriju, tādējādi attaisnojot veikto ieguldījumu turpmāku ilgtspējīgu uzturēšanu. Situācijas analīze ļauj pieņemt, ka līdz 2020. gadam iedzīvotāju skaits turpinās samazināties un prioritāte lauku attīstības veicināšanai tiks dota uzņēmējdarbības attīstībai un kapacitātes paaugstināšanai.

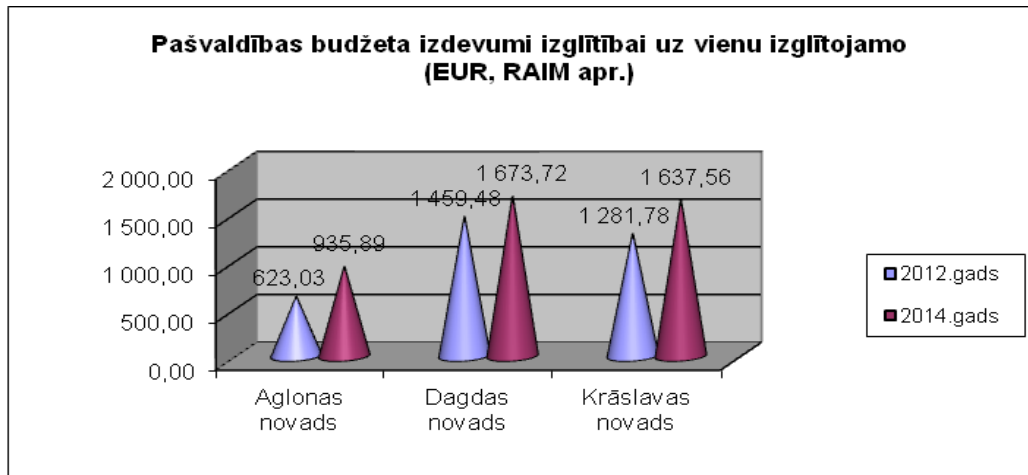
1.3. Sabiedrībai aktuālo nozaru analīze vietējās rīcības grupas teritorijā

1.3.1. Izglītība

2014./2015. mācību gadā VRG teritorijā darbojās šādas vispārīzglītojošās apmācību programmas realizējošās izglītības iestādes – Aleksandrovas internātpamatskola, Andrupenes pamatskola, Asūnes pamatskola, Aulejas sākumskola, Izvaltas pamatskola, Grāveru pamatskola, Kalniešu pamatskola, Konstantinovas sākumskola, Krāslavas Gr.Plāteru v.n. Poļu pamatskola, Krāslavas pamatskola, Robežnieku pamatskola, Priežmalas pamatskola, Sauleskalna sākumskola, Skaistas sākumskola, Šķaunes pamatskola un Šķeltovas pamatskola, Dagdas vidusskola, Indras vidusskola (reorganizēta 2015./2016.m.g. par pamatskolu), Ezernieku vidusskola, Varavīksnes vidusskola un Krāslavas Valsts ģimnāzija.

Izdevumi izglītībai sastāda lielu pašvaldību budžeta daļu, pieaug arī izdevumi uz vienu izglītojamo (1.3.1.1. attēls).

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.1.1. attēls Izdevumu izglītībai korelācija VRG teritorijā esošo pašvaldību kontekstā, www.raim.gov.lv

Analizējot pieejamo informāciju VAS, 2015. gadā izglītības iestāžu skaits ir būtiski samazinājies, daudzas iestādes piedzīvojušas reorganizāciju, proti, 2015./2016. mācību gadā teritorijā darbosies 11 pamatskolas (2008. gadā – 18), 4 vidusskolas (2008. gadā – 5), 2 pamatskolas reorganizētas par sākumskolām.

Pirmsskolas izglītības iestāžu programmas tiek īstenotas vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, atsevišķas pirmsskolas izglītības iestādes (PII) joprojām darbojas – Andrupenē (PII „Avotiņš”), Dagdā (PII „Saulīte”), Ezerniekos (Ezernieku pagasta pirmsskolas izglītības iestāde) un Krāslavā (PII „Pienenīte”, PII „Pīlādzītis”).

Profesionālās izglītības programmas Dagdas novadā piedāvā Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, savukārt Krāslavas novadā – PIKC Rīgas Valsts tehnikuma teritoriālā struktūrvienība.

2015./2016. mācību gadā tiek likvidēta Viduslatgales profesionālā vidusskola, līdz ar to Aglonas novadā vairs netiek piedāvāta profesionālā izglītība.

Reģionālā attīstības indikatoru moduļa dati (6. - 8. tabula; 1.3.1.2., 1.3.1.3., 1.3.1.4. attēls) liecina, ka laika posmā līdz 2020. gadam nav sagaidāmas ievērojamas svārstības iedzīvotāju sastāvā – iedzīvotāju skaits pirms darbības vecuma turpinās samazināties, līdz ar to jādomā par izglītības infrastruktūras tīkla racionālāku izmantojamību.

VAS īstenošanas labā prakse ir tālākizglītības centru un brīvā laika aktivitāšu centru izveide un attīstība, ko iespējams arī turpmāk izvērst lauku teritorijās, nodrošinot vietējiem iedzīvotājiem kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu, interešu izglītības pakalpojumu saņemšanu un socializācijas iespējas.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2007. - 2013. gadā lielu pienesumu lauku attīstībā ieguldīja vietējie entuziasti, kuri vairumā gadījumu bez atalgojuma nodrošināja LEADER projektu administratīvo darbu un ideju saturisko īstenošanu pēc projektu noslēguma.

Pētījuma ietvaros veiktā iedzīvotāju aptauja, kā arī fokusgrupu intervijas parāda, ka nepieciešams kompleksi domāt par projektu ietvaros izveidoto sabiedrisko centru un pakalpojumu uzturēšanu cilvēkresursu griezumā, proti, jāparedz finansējums darbinieku atalgojumam. Darbinieku piesaiste izveidotajiem centriem un pakalpojumiem nodrošinātu aktivitāšu regularitāti un kvalitāti.

6.tabula

Pašvaldība	Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs (cilv., IZM)	
	2012	2014
Aglonas novads	120	114
Dagdas novads	279	250
Krāslavas novads	459	444

7.tabula

Pašvaldība	Audzēkņu skaits profesionālās izglītības programmu realizējošās izglītības iestādēs (cilv., IZM)	
	2012	2014
Aglonas novads	817	483
Dagdas novads	0	29
Krāslavas novads	53	22

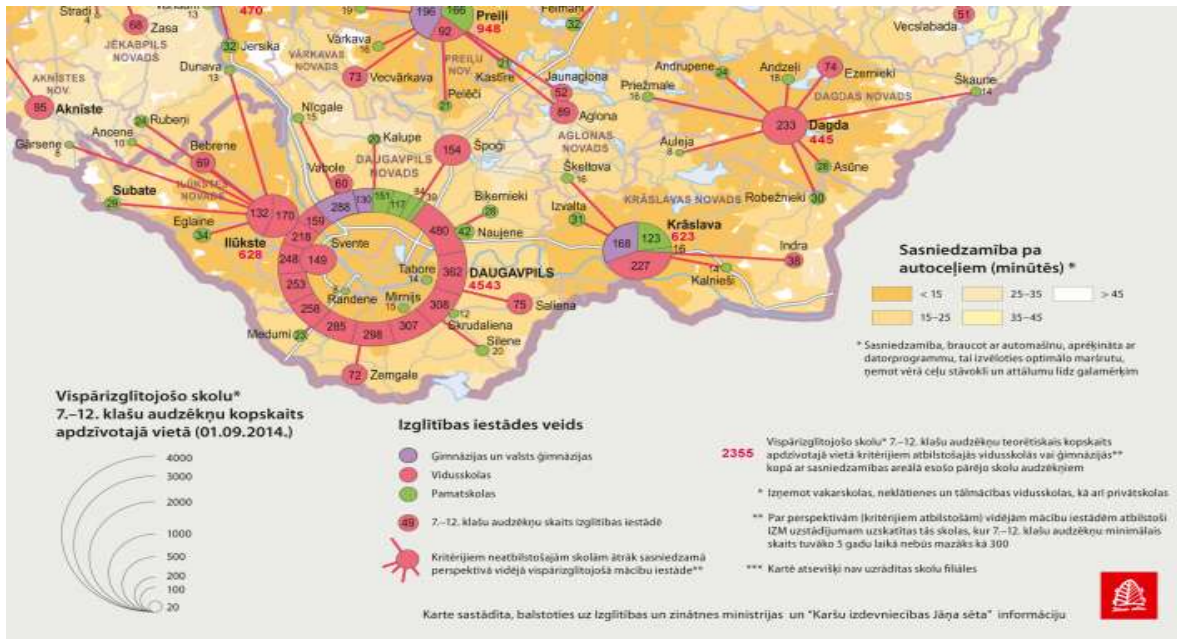
8.tabula

Pašvaldība	Audzēkņu skaits vispārējās izglītības iestādēs (cilv., IZM)	
	2012	2014
Aglonas novads	422	368
Dagdas novads	925	855
Krāslavas novads	1 584	1 422

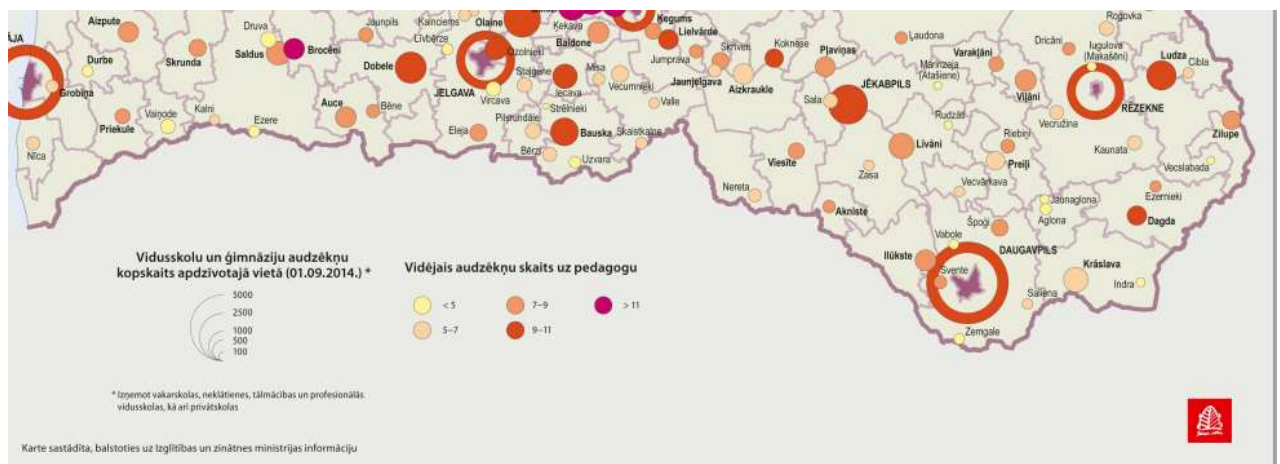

1.3.1.2. attēls 1.-6. klašu audzēkņu kopskaits VRG teritorijā, <http://ilgtspējaattistiba.saeima.lv/raksti/553-2015gada-26jnajs>

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.1.3 attēls 7. -12. klašu audzēkņu kopskaits VRG teritorijā,
<http://ilgtspējaattistiba.saeima.lv/raksti/553-2015gada-26jniji>

1.3.1.4. attēls vidusskolas vecuma audzēkņu skaits uz pedagogu VRG teritorijā,
<http://ilgtspējaattistiba.saeima.lv/raksti/553-2015gada-26jniji>

Atbilstoši jaunā plānošanas perioda LEADER (SVVA) mērķiem būtu vēlama sadarbības projektu īstenošana ar mērķi attīstīt profesionālās iemaņas un profesionālās izglītības pieejamību vietējiem iedzīvotājiem neatkarīgi no vecuma. Tāpat nepieciešama orientācija uz speciālistu sagatavošanu VRG tautsaimniecības pamatnozarēm – lauksaimniecībai, pārtikas pārstrādei, kokrūpniecībai, metālapstrādei un vieglajai rūpniecībai.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.2. Kultūra, sports

Vietējās rīcības grupas teritorijā ir attīstīts kultūras iestāžu tīkls – katrā pagastā un pilsētā ir kultūras vai saietu nami, darbojas bibliotēkas, novadpētniecības istabas, muzeji. Vidēji, kā visā Latvijā (ārpus Rīgas) uz vienu bibliotēku ir divi tūkstoši iedzīvotāju, 2500 iedzīvotāju – uz kultūras centru⁴. Lai gan tas liecina par zemu apdzīvojuma blīvumu, iedzīvotāju fokusgrupu aptaujas liecina, ka jo mazāka pēc iedzīvotāju skaita ir pašvaldība, jo vairāk iedzīvotāju iesaistās kultūras dzīvē kā pašdarbnieki. Stratēģijas īstenošana ļāva aktivizēt kultūras amatierus un profesionāļus un tehniski uzlabot kultūras dzīves kvalitāti vietējās rīcības grupas teritorijā. Viens no populārākajiem kultūras projektu ideju virzieniem – nacionālo tautu tērpu iegāde dažādu vecumu kolektīviem.

1.3.2.1. attēls Dagdas novada deju kolektīvs jaunajos latviešu tautu tērpos, <http://kraslavaspartneriba.lv/leader-2007-2013-datu-baze?p=7821>

⁴ Publisko individuālo pakalpojumu teritoriālā izvietojuma analīze atbilstoši apdzīvojumam. SIA „Grupa93” un SIA „Karšu izdevniecība Jāņa sēta”, <http://ilgtspējigaattistiba.saeima.lv/raksti/553-2015gada-26jnijs>

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.2.2. attēls Krāslavas novada pirmsskolas vecuma bērni
jaunajos latviešu tautu tērpos,
<http://kraslavaspartneriba.lv/leader-2007-2013-datu-baze?p=7821>

1.3.2.3. attēls Krāslavas novada seniори jaunajos latviešu
tautu tērpos,
<http://kraslavaspartneriba.lv/leader-2007-2013-datu-baze?p=7821>

Pēdējos gados kā aktīvi pasākumu organizētāji sevi ir pieteikuši arī muzeji, kas piesaista tūristus, iesaistās reģionālo kultūrtūrisma produktu radīšanā sadarbībā ar vietējiem uzņēmumiem (amatniekiem), tā veicinot vietējo ekonomiku, veidojot vietas tēlu, uzturot kultūras atmiņu un vietējo iedzīvotāju pašapziņu. Muzeju apmeklējumu skaitam ir tendence pieaugt.

Vietējās rīcības grupas teritorijā darbojas tikai viena profesionālās ievirzes sporta skola – Krāslavas sporta skola, pārējā teritorijā sporta aktivitātes nodrošina aktīvisti t.sk. arī nevalstiskā sektora pārstāvji. Sports tāpat kā kultūra un daudzas citas nozares balstās uz brīvprātīgo darbu. Lai gan VAS īstenošana ļāva stiprināt sadarbību vietējo pašvaldību, uzņēmēju un iedzīvotāju iniciatīvas grupu vidū, veidojot materiāltehnisko bāzi veselīga dzīvesveida un sporta aktivitātāšu īstenošanai, tomēr arī šajā jomā būtu jādomā par sporta dzīves organizatoru finansiālu atbalstu.

Nākotnes LEADER projektus iespējams organizēt, saskaņā ar “Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014. - 2020.gadam” kultūras pakalpojumu „minimālo grozu”, kas nosaka, ka pagastu centros jābūt – bibliotēku pakalpojumam; kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamībai (kultūrtūrisms), kultūras pasākumu un brīvā laika piedāvājumam; dziesmu un deju svētku procesa pieejamībai (saieta nami); radošajai uzņēmējdarbībai. Novadu centros bez minētā pakalpojumu klāsta jāveic arī kultūras pakalpojumu izvietojuma analīzi, atbilstoši apdzīvojumam, profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojumiem, muzeju pakalpojumiem. Krāslavā kā reģiona attīstības centrā, papildus

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

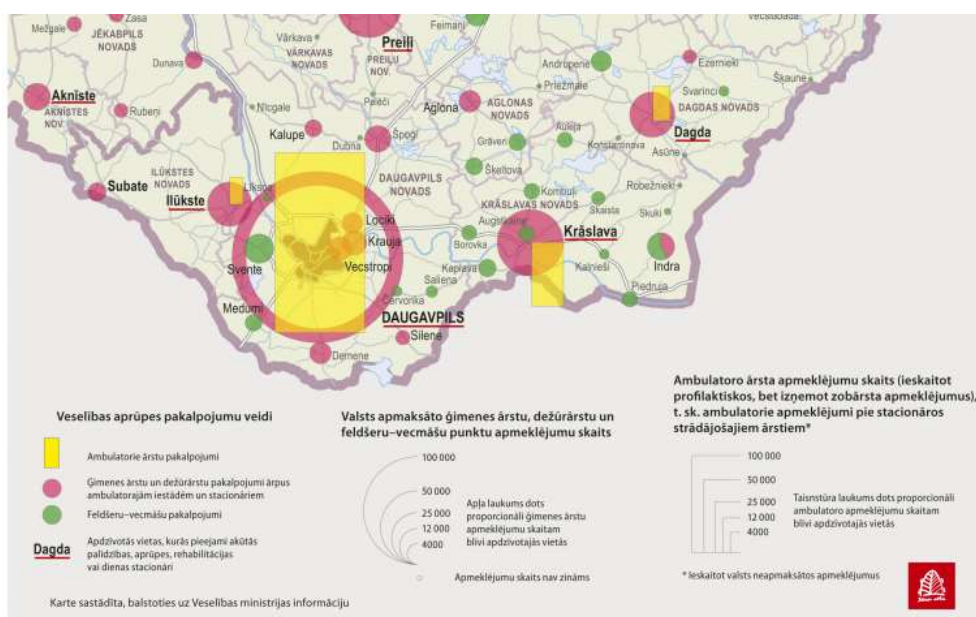
jābūt kino rādīšanas iespējām, profesionālās mākslas pieejamībai (daudzfunkcionāls kultūras centrs).

Apzinoties vietējo cilvēkresursu radošuma potenciālu, pētījuma autori uzskata, ka LEADER (SVVA) tiešs ieguldījums ir iespējams radošajā uzņēmējdarbībā.

1.3.3. Veselības un sociālā aprūpe

Biedrības “Krāslavas rajona partnerība” teritorijā ir attīstīts ģimenes ārstu un sociālo pakalpojumu tīkls, Dagdas un Krāslavas poliklīnikas sniedz samērā plašu pakalpojumu klāstu. Pagastu teritorijās darbojas feldšeru – vecmāšu punkti (FAP), kuros konsultē arī ģimenes ārsti (1.3.3.1. attēls). VRG teritorijā tiek nodrošināti dažādi sociālie pakalpojumi – aprūpe mājās, ilgstoša sociālā aprūpe un rehabilitācija, psihosociālā palīdzība, sociālais darbs, tehnisko palīgīdzekļu pakalpojums, pabalsti garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (GMI) utt. Viens no VAS īstenošanas iespējamajiem risinājumiem bija pakalpojumu klāsta paaugstināšana medicīnas un sociālajā jomā, daļēji tas ir īstenots pilnīgojot vidi personām ar īpašām vajadzībām, paplašinot pirmās palīdzības apguves iespējas, uzlabojot Latvijas Sarkanā Krusta Krāslavas komitejas materiāltehnisko bāzi, Skuķu sociālā aprūpes centra telpas, veicot remontu Šķaunes FAP, ierīkojot sabiedriskās dušas telpu Dagdā u.tml.

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība vietējā līmenī kļūst aizvien aktuālāka nākotnē, centralizējot valsts atbalstītos veselības pakalpojumus un novecojot vietējiem iedzīvotājiem.

1.3.3.1. attēls Veselības aprūpes pakalpojumu veidi, <http://ilgtspējaattistiba.saeima.lv/raksti/553-2015gada-26jnijs>

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2007. - 2013. gada plānošanas periodā liela uzmanība veltīta sociālās infrastruktūras sakārtošanai un sociālo pakalpojumu izveidei/uzlabošanai. Jomas kvalitātes uzlabošanai ieguldīti arī LEADER līdzekļi, īstenojot VAS. Kā labo praksi fokusgrupu un semināru - forumu dalībnieki min “Skuķu” veco ļaužu dzīvojamās mājas un bērnu sociālās rehabilitācijas centra “Mūsmājas” pieejamības nodrošināšanu, kā arī pielāgošanu ugunsdrošības normatīviem; alternatīvu sociālo pakalpojumu centru ierīkošanu Šķeltovā, Šķaunē, Skaistā un Indrā, biedrības “Caritas” svētdienas zupas virtuves pakalpojuma attīstību, Latvijas Sarkanā Krusta Krāslavas komitejas pakalpojumu paplašināšanu, nodrošinot tehnisko palīg līdzekļu nomas punktu.

Arī jaunajā plānošanas periodā būs aktuāli pasākumi institūcijām alternatīvu sociālo pakalpojumu ieviešanā, t.i. sabiedrībā balstītu pakalpojumu ieviešanā, lai attīstītu klienta spējas un prasmes integrēties sabiedrībā. Dažādu alternatīvo pakalpojumu izvietošanai laukos, kur tuvumā pieejami veselības aprūpes pakalpojumi, ir vairākas priekšrocības. VRG teritorijā darbojas sabiedriskās organizācijas, kuru kapacitāte un profesionalitāte ir pietiekama, lai pašvaldības deleģētu sociālās jomas funkciju nodrošināšanu.

1.3.4. Vide

VRG teritorijas stiprā puse ir augstvērtīgi, unikāli dabas resursi. Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” teritorija ir tā saucamā „Zilo ezeru zeme” – teritorijā ir 271 ezers. Daudzas unikālas dabas teritorijas ir atzītas pasaules līmenī, piemēram, dabas parks „Daugavas loki” kopš 2011. gada ir iekļauts UNESCO pasaules mantojuma Latvijas sarakstā.

Triju novadu teritorija ir kultūrvēsturiski bagāta. Šo faktoru veiksmīgi izmantojuši LEADER projektu iesniedzēji, ģenerējot projektu idejas. Liela daļa no tiem balstās uz no paaudzes paaudzei mantotiem stāstiem un vietējo ļaužu kopējo pieredzi. Tā astoņu gadu laikā radušās aizraujošas vietas brīvā laika pavadīšanai neatkarīgi no vecuma un dzimuma – Asūnes pagastā “Mīlestības taka”, Indras pagastā “Tēvijas parks”, Kombuļos „Mīlestības saliņa”, Krāslavā labiekārtota “Adamovas taka” u.c.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

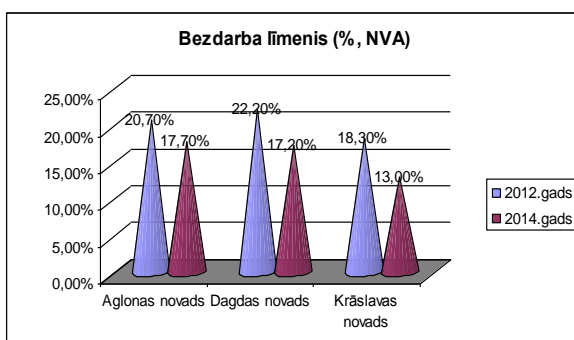

1.3.4.1. Tēvijas parks Indrā, <http://kraslavaspartneriba.lv/leader-2007-2013-datu-baze?p=7821>

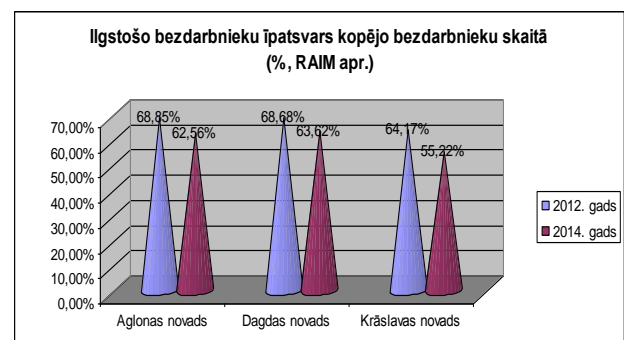
Vērtējot VAS iekļauto informāciju un īstenotos projektus no 2009. - 215. gadam, var secināt, ka dabas un kultūrvēstures resursi joprojām paver plašas rekreācijas iespējas vietējiem iedzīvotājiem un var tikt izmantoti uzņēmējdarbības nolūkos.

1.3.5. Sociāli ekonomiskā situācija

Stratēģijas īstenošanas periodā VRG teritorijā tāpat kā visā Latvijā piedzīvoti nopietni sociālekonomiski satricinājumi, piemēram, krīze, valsts budžeta izdevumu samazināšana, vairākas reformas. Tā rezultātā reģistrētais bezdarbs 2010. gadā palielinājās līdz pat 25% pret ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. 2012. gadā VRG teritorijā bezdarbs samazinājās vidēji līdz 20%, savukārt 2014. gadā – vidēji līdz 16% (1.3.5.1. attēls). 1.3.5.2. attēlā skatāma ilgstošā bezdarba tendence – vairāk kā puse reģistrēto bezdarbnieku vidū bija ilgstošie bezdarbnieki. Attēlos nr. 1.3.5.3. un 1.3.5.4. apkopota pabalstu dinamika VRG teritorijā ietilpstošajās vietējās pašvaldībās. 1.3.5.5. attēlā un 9.tabulā analizēti pašvaldību budžeta izdevumi sociālā atbalsta pasākumiem un trūcīgās ģimenes statusa saņēmēju dinamika pa novadiem.

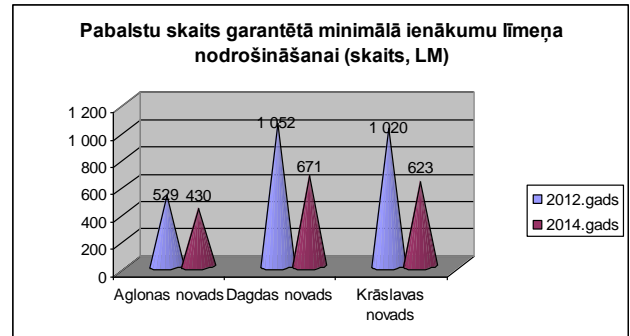
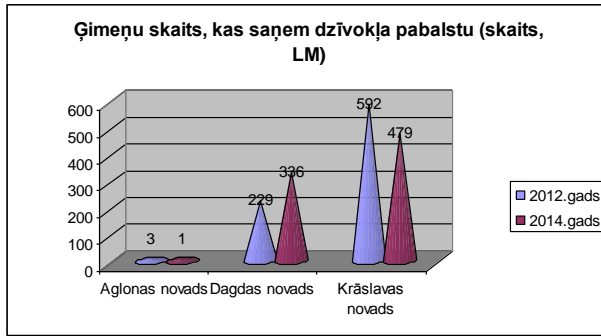

1.3.5.1. Bezdarba analīze, www.raim.gov.lv

1.3.5.2. Bezdarba strukturālā analīze, www.raim.gov.lv

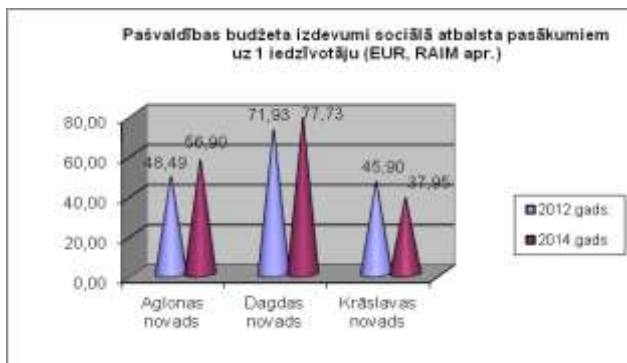
Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.5.3. Pabalstu analīze, www.raim.gov.lv

1.3.5.4. Pabalstu analīze, www.raim.gov.lv

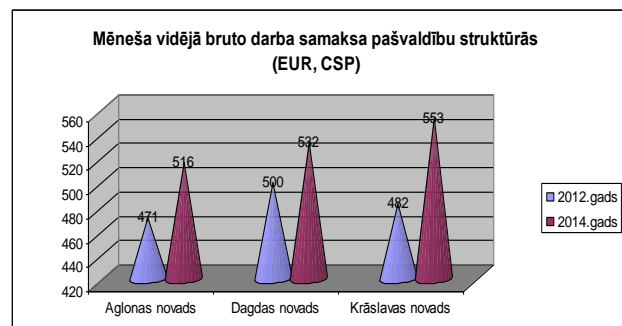
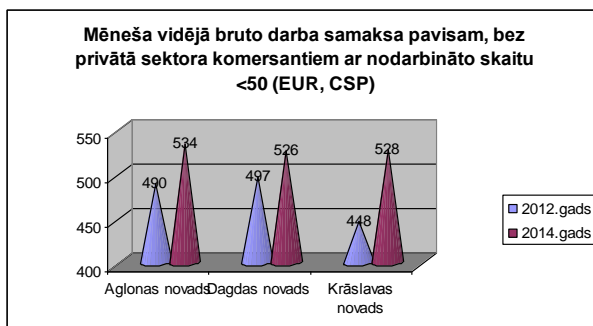
9.tabula

Pašvaldība	Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam, % no kopējā iedzīvotāju skaita (% , RAIM apr.)	
	2012	2014
Aglonas novads	16,08%	12,74%
Dagdas novads	18,07%	12,84%
Krāslavas novads	13,07%	9,37%
	14,86%	10,78%

1.3.5.5. Pabalstu analīze, www.raim.gov.lv

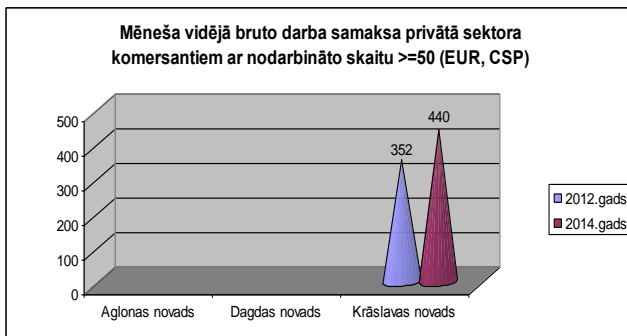
Tā saucamais „sociālais spilvens” VRG teritorijas iedzīvotājiem, saņemot nedaudz virs 100 eiro, bija pašvaldību īstenotie ESF projekti. Netieši arī LEADER projekti biedrības teritorijā sekmēja nodarbinātību – vairāki projektu īstenotāji kļuva par darba devējiem vai palielināja darbības apjomus, piesaistot papildus cilvēkresursus.

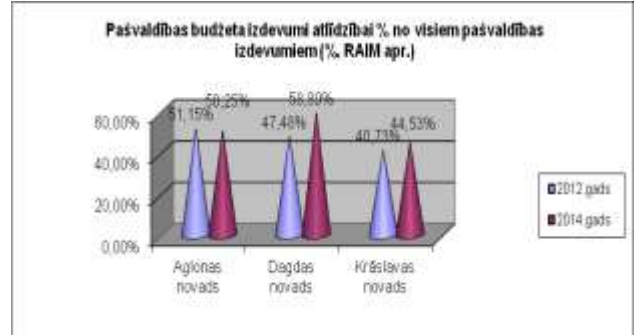
1.3.5.6.attēls Mēneša vidējās darba algas korelācija, www.csp.gov.lv

1.3.5.7.attēls Mēneša vidējās darba algas korelācija, www.csp.gov.lv

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.3.5.8. attēls Mēneša vidējās darba algas korelācija, www.csp.gov.lv

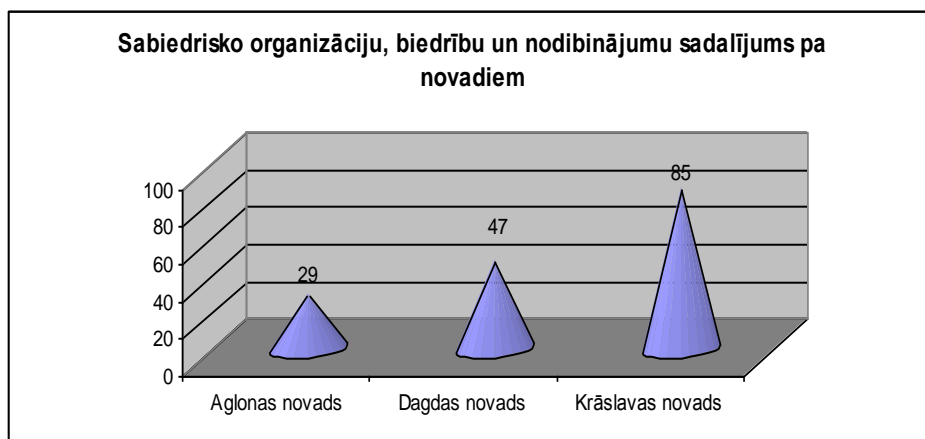
1.3.5.9. attēls Pašvaldības budžeta izdevumu analīze, www.raim.gov.lv

Statistikas un dokumentu analīze liecina, ka iedzīvotāju labklājības līmenis ar katru gadu aug. 1.3.5.6. - 1.3.5.9. attēlos analizēta mēneša vidējā bruto darba samaksa pašvaldības un privātajā sektorā atkarībā no nodarbināto skaita, kas liecina par atalgojuma un maksātspējas kāpumu. Diemžēl joprojām augstākais atalgojuma līmenis ir pašvaldības iestādēs, tas nozīmē, ka faktiskais darba devējs ir nodokļu maksātājs.

78,8 % izpētes laikā aptaujāto iedzīvotāju apliecināja, ka viņu dzīves līmenis pēdējo 3-5 gadu laikā ir uzlabojies.

1.3.6. Pilsoniskā sabiedrība

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” darbība, VAS izstrāde un īstenošana nenoliedzami ir bijis pozitīvs aspekts pilsoniskās sabiedrības aktivizēšanā. Kopš stratēģijas īstenošanas uzsākšanas teritorijā faktiski ir trīskāršojies sabiedrisko organizāciju (biedrību) skaits (saskaņā ar stratēģijā pieejamo informāciju 2008. gadā teritorijā darbojās 54 biedrības, 2015. gadā – 161 biedrība⁵).

1.3.6.1. attēls Sabiedrisko organizāciju korelācija pa novadiem, www.lursoft.lv

⁵ www.lursoft.lv statistika, 2015

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2007. - 2013. gada plānošanas periodā veiktie ieguldījumi vietējo novadu infrastruktūrā un publisko pakalpojumu sfērā, pozitīvi ietekmējuši iedzīvotāju attieksmi pret teritoriju. Jūtot reālu (finansiālu, administratīvu, emocionālu) atbalstu, vietējie iedzīvotāji, pēdējo astoņu gadu laikā ir būtiski aktivizējušies, ar entuziasmu iesaistās vietējo problēmu risināšanā.

Pētījuma autori secina, ka ar pilsoniskās sabiedrības izaugsmi, ir sasniegti stratēģijas galvenie uzdevumi – sekmēta vietējo kopienu iniciatīvu veidošanās un mobilizēšanās problēmu risināšanai, attīstīta starporganizāciju sadarbība.

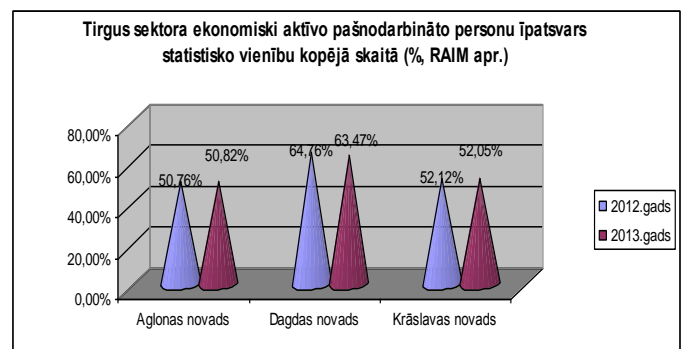
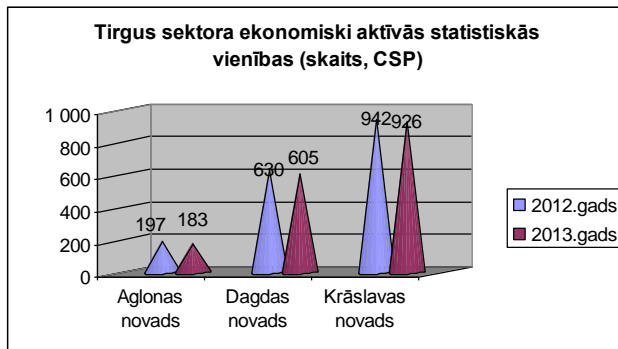

1.3.6.1. attēls Futbola aktivitāšu veicināšanai apvienojusies vecāku komanda, <http://kraslavaspartneriba.lv/leader-2007-2013-datu-baze?p=7821>

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

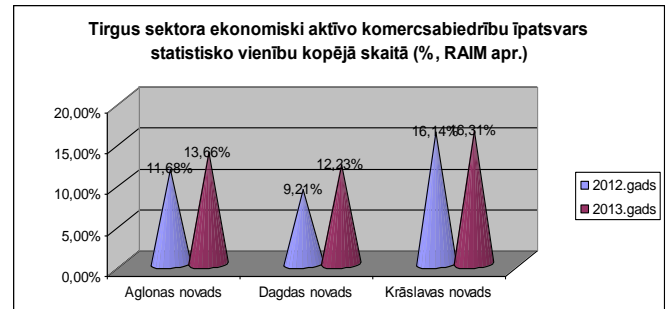
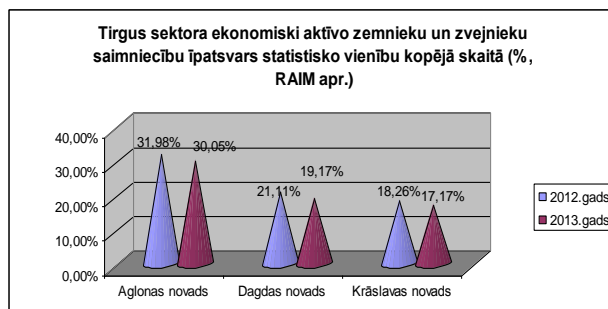
1.4. Ekonomiskās situācijas analīze vietējās rīcības grupas teritorijā

Saskaņā ar Centrālā statistikas biroja informāciju 2013. gadā VRG teritorijā darbojās 1714 tirgus sektora ekonomiski aktīvās vienības, 55,95% no tām - pašnodarbinātās personas, 19,25% - zemnieku un zvejnieku saimniecības, 14,59% - komercsabiedrības, 10,21% - individuālie komersanti (1.4.1. – 1.4.5. attēli).

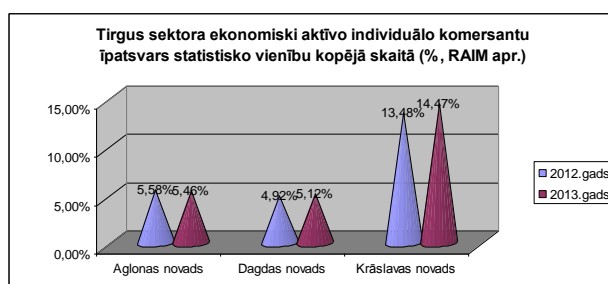
1.4.1.attēls Tirgus sektora analīze, www.csp.gov.lv

1.4.2.attēls Tirgus sektora analīze, www.raim.gov.lv

1.4.3.attēls Tirgus sektora analīze, www.raim.gov.lv

1.4.4.attēls Tirgus sektora analīze, www.raim.gov.lv

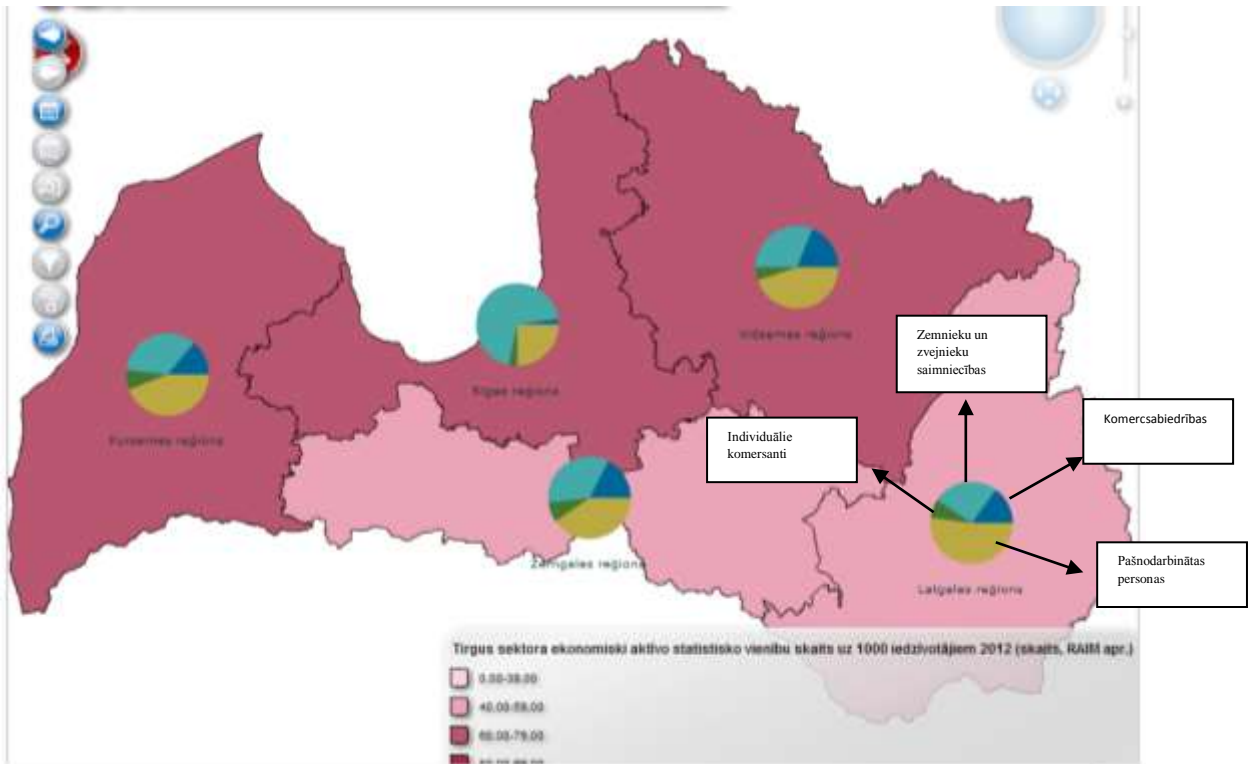

1.4.5.attēls Tirgus sektora analīze, www.raim.gov.lv

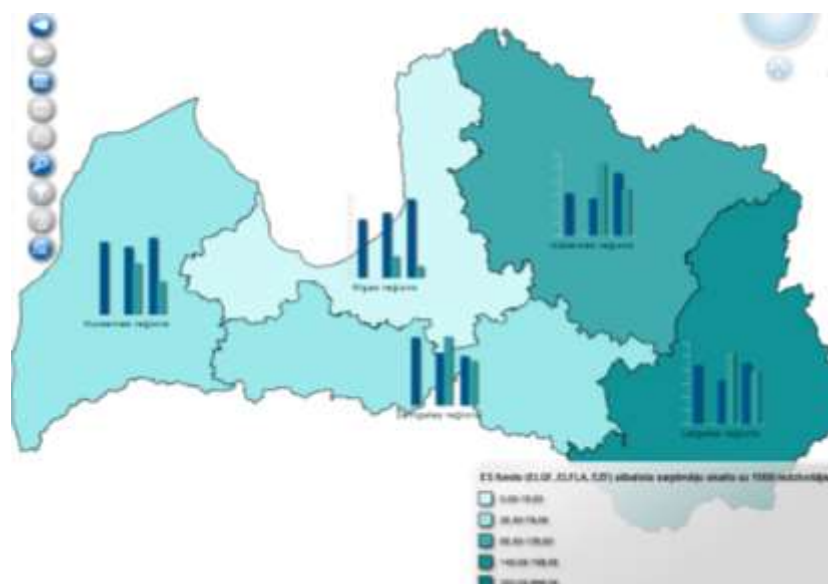
Analizējot situāciju Latvijas kontekstā, var secināt, ka biedrības „Krāslavas rajona partnerība” teritorijā ir nedaudz zemāks tirgus sektora ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem. Šāda situācija ir visā Latgalē un Zemgalē (1.4.6.attēls).

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Reģionālo attīstības indikatora moduļa dati liecina, ka VRG teritorijā vērojama Latvijas reģioniem raksturīga tendence – liels pašnodarbināto personu īpatsvars, otrā vietā – zemnieku un zvejnieku saimniecības, trešajā komercsabiedrības, savukārt ceturtajā – individuālie komersanti.

1.4.6. attēls Tirdzniecības sektora analīze, www.raim.gov.lv

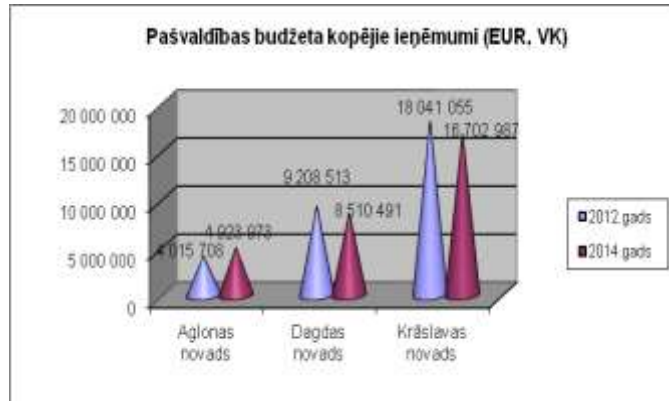

1.4.7. attēls. ES fondu atbalsta saņēmēju skaita analīze www.raim.gov.lv

Latgalē, t.sk. “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir augstākais ES fondu (ELGF, ELFLA, EZF) atbalsta saņēmēju skaits uz 1000 iedzīvotājiem, kas liecina ne vien par pietiekamu kapacitāti, bet arī par iedzīvotāju aktivitāti un uzņēmību.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

1.4.8. attēlā analizēta VRG teritorijā esošo pašvaldību budžetu tendence. Kā redzams attēlā, salīdzinot ar 2012. gadu, finansējums 2014. gadā ir samazinājies valsts budžeta līdzekļu

optimizācijas rezultātā. Lielākais budžeta apjoms ir Krāslavas novada pašvaldībai, ar to skaidrojama arī VRG teritorijā augstākā finansiālā un institucionālā kapacitāte, piesaistot ES fondu finansējumu t.sk. LEADER.

1.4.8. attēls Pašvaldību budžetu korelācija, www.raim.gov.lv

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPA SVĒTĒMĀ

IDEJU LIDLAUKS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

II DAĻA

„KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJĀ 2009. - 2013. GADAM” IEVIEŠANAS GAITAS IZVĒRTĒJUMS

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2. VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS GAITAS IZVĒRTĒJUMS

„Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009. - 2013. gadam” rezultātu novērtēšana izstrādāta ar mērķi radīt ietvaru, kas nodrošinās iespēju izvērtēt vietējās attīstības stratēģijas gaitā sasniegto, kā arī ietekmi uz vietējās rīcības grupas teritorijas attīstību un vietējo iedzīvotāju vajadzību apmierinātību.

VAS īstenošanas rezultāti nav izmērāmi tikai iesniegtos un īstenotos projektos vai apgūtā finansējuma apmērā no Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai. Ieviešanas gaitas izvērtējums ir veikts kompleksā skatījumā, kas ļauj novērtēt gan VRG teritorijas iedzīvotāju vajadzības, gan VRG teritorijā esošo pašvaldību prioritātes.

2.1. Stratēģijas īstenošanas struktūra

Izstrādājot „Krāslavas rajona partnerības integrēto attīstības stratēģiju 2009. - 2013. gadam” tika noteikts mērķis – „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana, radot dzīvošanai un darbam labvēlīgu, sakoptu, mūsdienīgu un radošu vidi.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, 2008. gada iedzīvotāju anketēšanas un vietējo pašvaldību attīstības dokumentu izvērtēšanas rezultātā, vietējā rīcības grupa izvirzīja trīs prioritātes:

- Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem;
- Pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana;
- Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.

Saskaņā ar Lauku attīstības programmu 2007. - 2013. gadam, katrai prioritātei tika noteiktas vairākas rīcības, kas vislabāk ļāva piesaistīt ELFLA finansējumu vietējās rīcības grupas darbības teritorijas attīstībai:

1. Prioritāte – sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.		
Rīcības	1.1.	Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.
	1.2.	Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.
	1.3.	Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2. Prioritāte – pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotājiem.		
Rīcības	2.1.	Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.
	2.2.	Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.

3. Prioritāte – Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.		
Rīcības	3.1.	Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.
	3.2.	Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.

Atbilstoši vietējās rīcības grupas noteiktajām rīcībām tika izstrādāts rīcības plāns un noteiktas projektu izsludināšanas kārtas no 2009. - 2014. gadam. Pirms izsludināt projektu konkursu, ar Lauku atbalsta dienestu tika saskaņots katrs projektu konkurss, tajā pieejamais ELFLA atbalsta apjoms, konkursa datumi un vērtēšanas kritēriji.

Vietējās attīstības stratēģijas īstenošana tika veikta, izsludinot projektu konkursus. Projektu izsludināšana notika vismaz mēnesi pirms projektu iesniegumu pieņemšanas uzsākšanas, informējot par projektu konkursu sabiedrību vietējās rīcības grupas mājas lapā www.kraslavaspartneriba.lv, vietējā laikrakstā, kas pieejams vietējās rīcības grupas teritorijā, un pašvaldību mājas lapās, kā arī pašvaldību informatīvajos izdevumos.

Projektu konkursos varēja startēt pašvaldības, biedrības un citas juridiskās un fiziskās personas, kuras sniedza projektus saskaņā ar noteiktai rīcībai izsludinātā konkursa nosacījumiem un pieļaujamajām darbībām. Projektus varēja sniegt visi interesenti, kas atbilda 2011. gada 4. oktobra MK noteikumu Nr.764 “Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumā “Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumā “Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”” nosacījumiem.

Atšķirība starp projektu iesniedzējiem tika noteikta pēc pieejamās intensitātes no ELFLA:

1. Prioritāte – sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.		
Rīcības	1.1.	Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

		sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.
	1.2.	Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.
	1.3.	Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.
Projektu iesniedzēji	<p>Īstenoja projektus VAS īstenošanas teritorijā ar šādu atbalsta intensitāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biedrība un nodibinājums, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ieguvis sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai – līdz 100%; • Biedrība, nodibinājums un vietējās pašvaldības - līdz 90 procentiem; • Citas juridiskās un fiziskās personas, arī biedrības un nodibinājumi, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to – līdz 60%. 	

2. Prioritāte – pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotājiem.

Rīcības	2.1.	Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.
	2.2.	Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.
Projektu iesniedzēji	<p>Īstenoja projektus VAS īstenošanas teritorijā ar šādu atbalsta intensitāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biedrība un nodibinājums, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ieguvis sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai – līdz 100%; • Biedrības, nodibinājumi un vietējās pašvaldības - līdz 90 procentiem; • Citas juridiskās un fiziskās personas, arī biedrības un nodibinājumi, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to – līdz 60%. 	

3. Prioritāte – Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.

Rīcības	3.1.	Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.
	3.2.	Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.
Projektu iesniedzēji	<p>Īstenoja projektus VAS īstenošanas teritorijā ar šādu atbalsta intensitāti:</p> <p>3.1. Rīcībā - juridiskas un fiziskas personas līdz 40%; Atbalsta intensitāti</p>	

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

palielināja par 10 %:

- fiziskai personai, kas projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāka par 40 gadiem;
- juridiskai personai, ja tās dalībnieks, kam saimniecībā pieder vairāk nekā 51% pamatkapitāla daļu, projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāks par 40 gadiem.

Atbalsta pretendents, kas investīcijas veica normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu Lauku attīstībai, vides un lauku ainavas uzlabošanai noteiktos mazāk labvēlīgos apvidos (turpmāk tekstā - MLA), atbalsta intensitāti palielina par:

- 10%, ja pēc projekta pabeigšanas lauksaimniecības produktu ražošanas būve atrodas MLA;
- 5%, ja MLA atrodas vismaz 50% no MK noteikumos Nr.764 10.1.apakšpunktā minētā atbalsta pretendenta pēdējās vienotajam platību maksājumam deklarētās platības, kā arī saimniecībā esošās segtās platības vai dzīvnieku novietnes, kurās turēto lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai nav nepieciešama lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

3.2. Rīcībā - juridiskām un fiziskām personām līdz 50%.

Projekta iesniegumus vietējā rīcības grupa pieņēma vienu mēnesi no iesniegumu pieņemšanas uzsākšanas dienas.

VRG mēneša laikā pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām izvērtēja projektu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, atbilstoši katrai rīcībai noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem un sagatavoja atzinumu.

Katram projektu vērtēšanas kritērijam, kas noteica projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, piešķīra noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 2.0, t.i. 0 = „neatbilst”, 0.5 = „vāji”, 1.0 = „apmierinoši”, 1.5 = „labi”, 2 = „ļoti labi”.

Pēc projektu iesniegumu izvērtēšanas (saskaņā ar kritērijiem) izveidoja projektu sarakstu, sarindojot projektu iesniegumus pēc iegūto punktu skaita.

Positīvu atzinumu par projekta atbilstību attīstības stratēģijai vietējā rīcības grupa sniedza par tiem projektiem, kuri ieguva vismaz 11 punktus no maksimāli iespējamā punktu skaita. Ja vietējā rīcības grupa sniedza negatīvu atzinumu, tā norādīja pamatotu noraidīšanas iemeslu.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

						3.kārta 28 625,23 EUR		
2014	-	4.kārta 38 327,34	-	-	-	4.kārta 9 164,99 EUR	-	47 492,33
Kopā								875 846,79

Izvērtējot “Krāslavas rajona partnerības” VAS ieviešanas mehānismu, kopumā jāsecina, ka vietējās attīstības stratēģijas ieviešana ir noritējusi veiksmīgi, to apliecina vienmērīgi izsludinātais projektu konkursu skaits pa gadiem un pa rīcībām sadalītais ELFLA finansējums.

2.2.1.attēls. Kopējais atbalsta apjoms EUR

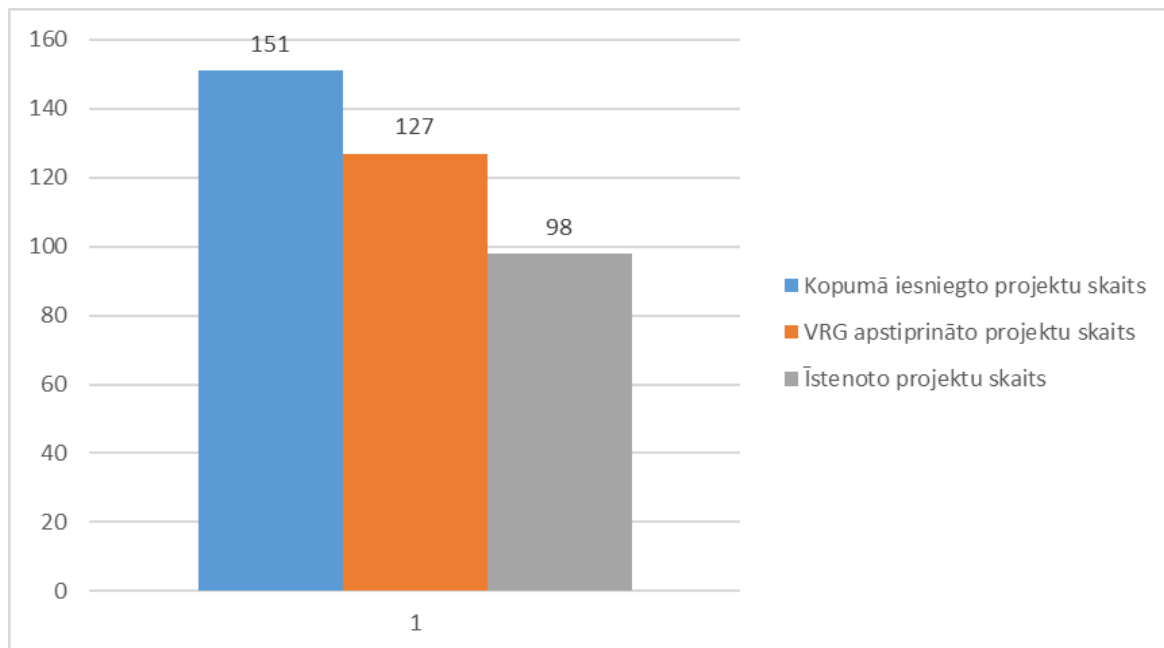

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Apkopojot visos projektu konkursos iesniegtos projektus, no tiem VRG apstiprinātos projektus un īstenotos projektus, var secināt, ka projektu iesniegumi tika izstrādāti kvalitatīvi, jo lielākā daļa no tiem tika īstenota. Biedrība regulāri organizēja seminārus informējot, kā aizpildīt projektu iesniegumus, tika organizētas individuālas konsultācijas un izdots buklets par raksturīgākajām kļūdām LEADER projektos.

Kopumā VAS īstenošanas periodā no 2009. gada – 2015. gadam tika iesniegts 151 projekts, no kuriem VRG atbalstīja 127 projektus un iesniedza tālākai izvērtēšanai Lauku atbalsta dienestam. LAD izvērtēšanas rezultātā līdz 2015. gada augustam ir īstenoti 98 projekti visā VRG teritorijā. Aprēķinot projektu veiksmes procentu, var secināt, ka 65% no visiem iesniegtajiem projektiem tika īstenoti.

2.2.2.attēls. Iesniegto, apstiprināto, īstenoto projektu skaits.

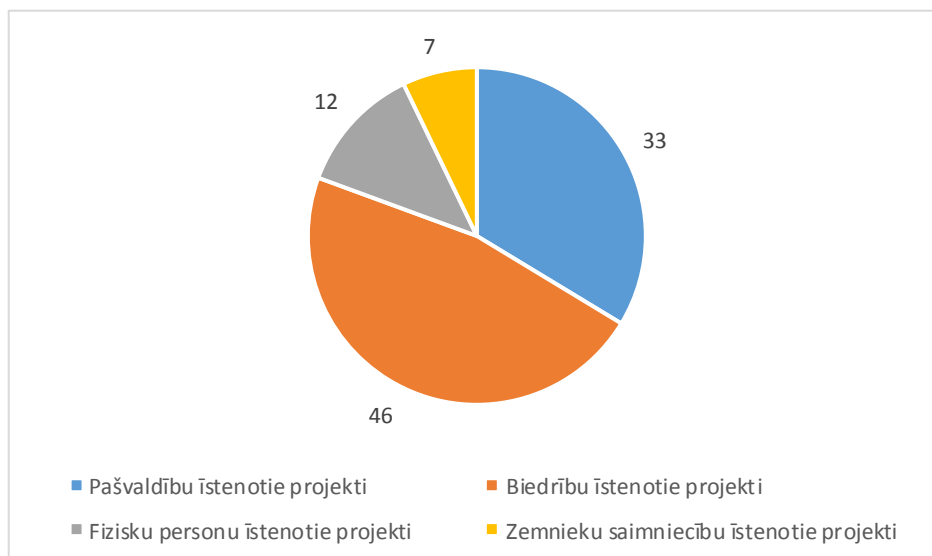
Rezultātā no visiem iesniegtajiem projektiem noraidīti tika 53 projekti. VRG vērtējot projektu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, noraidīja 24 projektus, LAD veicot projektu vērtēšanu, atbilstoši administratīvajiem kritērijiem un publiskā finansējuma saņemšanas kritērijiem, kuri noteikti MK noteikumos Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai” un Nr.764 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumā „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumā „Lauku ekonomikas

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”, noraidīja vēl 29 projektus.

Analizējot projektu īstenošanos pēc statusa, var konstatēt, ka lielākā daļa projektu īstenošajiem ir biedrības – 46 projekti. Pašvaldības īstenoja 33 projektus. Fiziskas personas īstenoja 12 projektu iesniegumus un zemnieku saimniecības – 7 projektus.

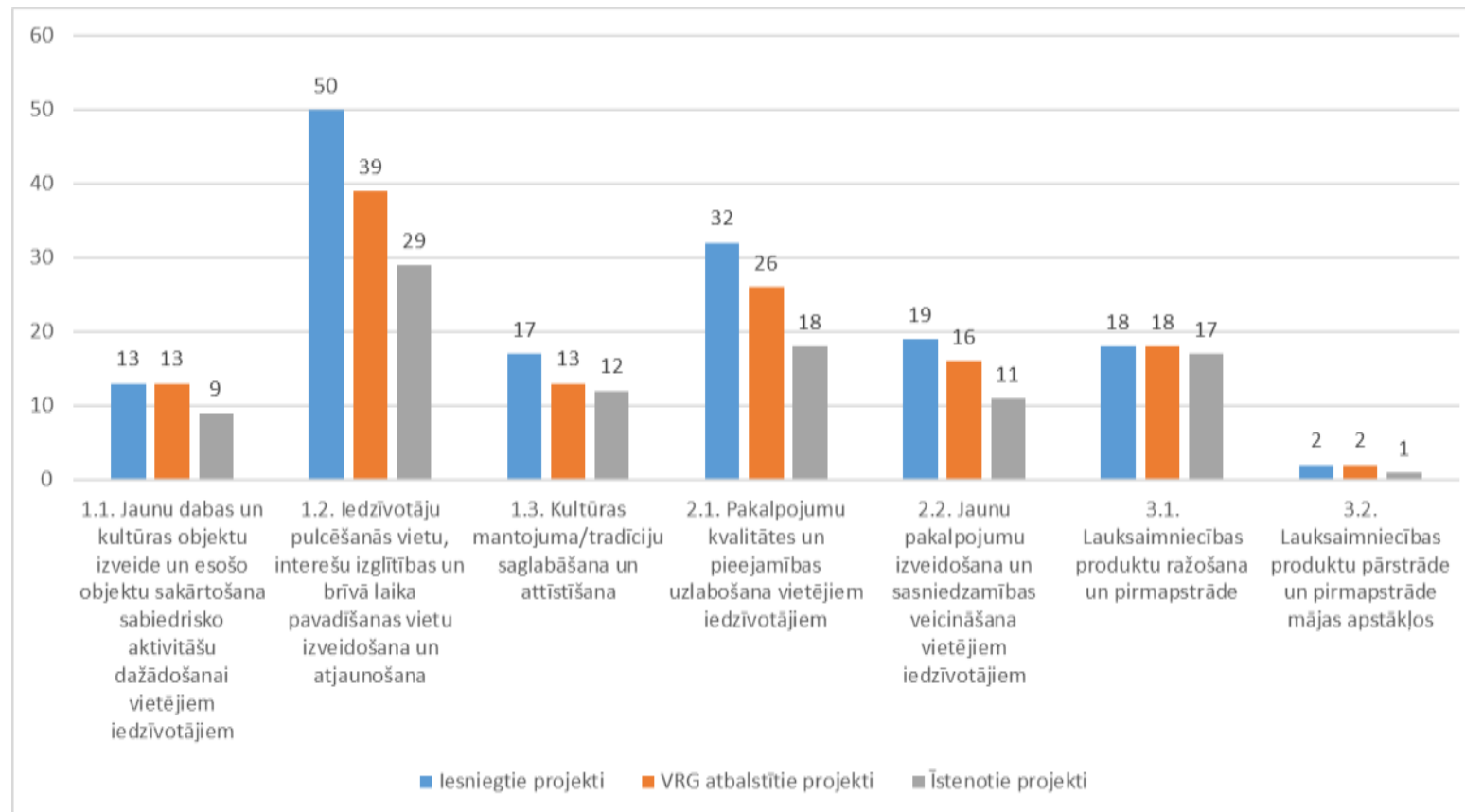
2.2.3.attēls. Īstenotie projekti pēc projektu iesniedzēju statusa.

Vērtējot iesniegto projektu skaitu pēc rīcību virzieniem, visvairāk projektu tika iesniegts 1.2.rīcībai „Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana” un 2.1.rīcībai „Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem”. Vismazākais projektu skaits tika iesniegts 3.2.rīcībai „Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos”.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2.2.3.attēls. Iesniegto, apstiprināto, īstenoto projektu skaits pēc rīcībām.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2.2.1. Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana

Vislielākais projektu tika iesniegts 1.2. rīcībai „Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana”, kas liecina, ka vietējiem iedzīvotājiem un projektu iesniedzējiem tā ir aktuāla tēma. No 29 īstenotajiem projektiem 11 projekti tika īstenoti par atpūtas vietu un rotaļu laukumu ierīkošanu, kā arī sporta aprīkojuma iegādi, lai lauku teritorijās uzstādītu āra treniņus vai varētu organizēt sporta nodarbības. No īstenotajiem projektiem 10 projekti šajā rīcībā paredzēja aprīkojuma iegādi kultūras pasākumu organizēšanai, estrāžu ierīkošanai, telpu labiekārtošanu kultūras namos, jauniešu centrā, bibliotēkā vai biedrību telpu labiekārtošanu brīvā laika aktivitāšu dažādošanai.

Kopumā var secināt, ka pašvaldībām primārās vajadzības nav sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, bet pakalpojumu kvalitātes un infrastruktūras attīstība (ceļu rekonstrukcija, saietu namu rekonstrukcija u.tml.). No visiem 1.2. rīcībai iesniegtajiem projektiem maksimāls pārsvars ir biedrību projekti. Tas apliecina, ka biedrības ir gatavas īstenot projektus, lai piesaistītu finansējumu un uzņemtos atbildību par rotaļu laukuma ierīkošanu vai sporta aktivitāšu organizēšanu vietējiem iedzīvotājiem, vai arī interešu izglītības/brīvā laika nodrošināšanu (foto klubs, futbola klubs, auto moto sporta klubs u.c.).

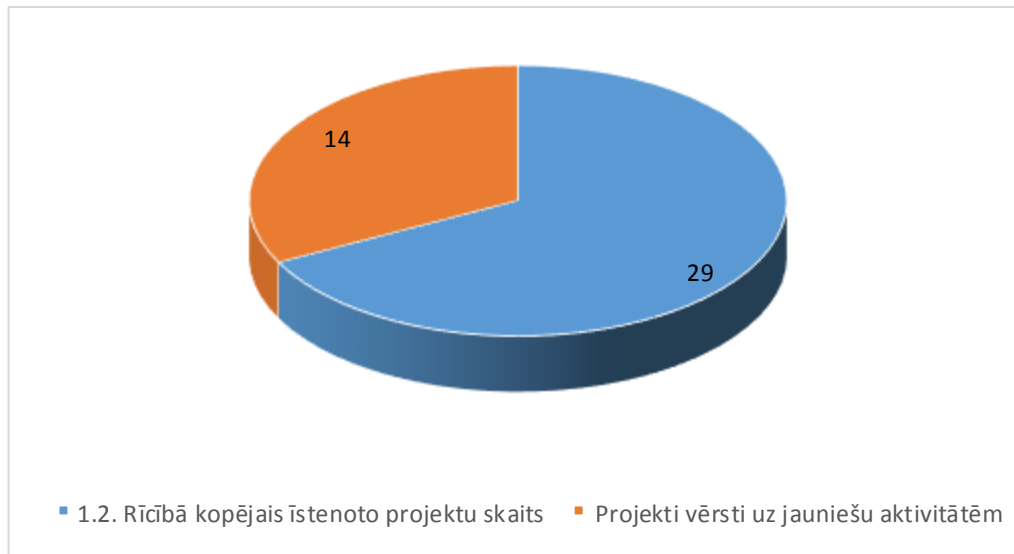
Pētījuma izstrādes laikā, tiekoties ar Aglonas, Dagdas un Krāslavas novadu iedzīvotājiem, tika secināts, ka kultūras pasākumu aprīkojums, rotaļu laukumi, tautas tērpu atjaunošana un brīvā laika aktivitāšu dažādošana joprojām ir aktuāla.

Turklāt no 1.2. rīcībā īstenotajiem projektiem, 22 īstenoja biedrības, no tiem 14 projekti ir vērsti uz jauniešu aktivitātēm vai projektus ir īstenojusi jauniešu biedrība.

LEADER ir atsaucīgs instruments jauniešu iniciatīvas veicināšanai lauku teritorijās. Uz īstenoto projektu piemēriem var secināt, ka jaunieši ir apņēmības pilni uzlabot dzīves kvalitāti pagastos vai pilsētās, labprāt izmanto ES pieejamos līdzekļus.

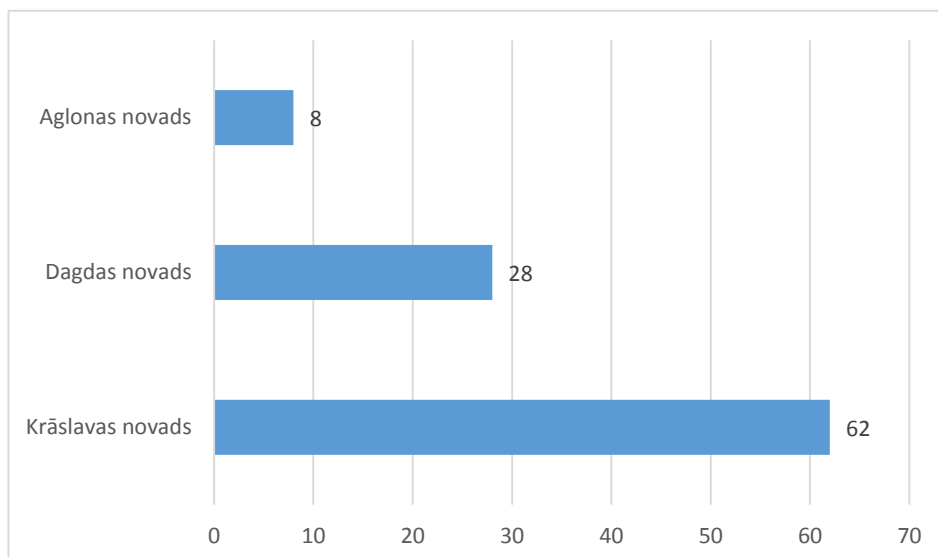
Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2.2.1.1.attēls. 1.2. rīcības projekti, kas vērsti uz jauniešu aktivitātēm.

Analizējot īstenotos projektus, pēc piederības kādam novadam, visvairāk projektu tika iesniegts no Krāslavas novada, kopā 62 projekti, no Dagdas novada tika iesniegti 28 projekti un 8 projekti no Aglonas novada.

2.2.1.2.attēls. Projektu sadalījums pa novadiem.

To var skaidrot ar iedzīvotāju izvietojumu VRG teritorijā. Krāslavas novadā ir lielākais iedzīvotāju skaits no trīs novadiem, līdz ar to ir vairāk aktīvo vietējo iniciatīvas grupu un

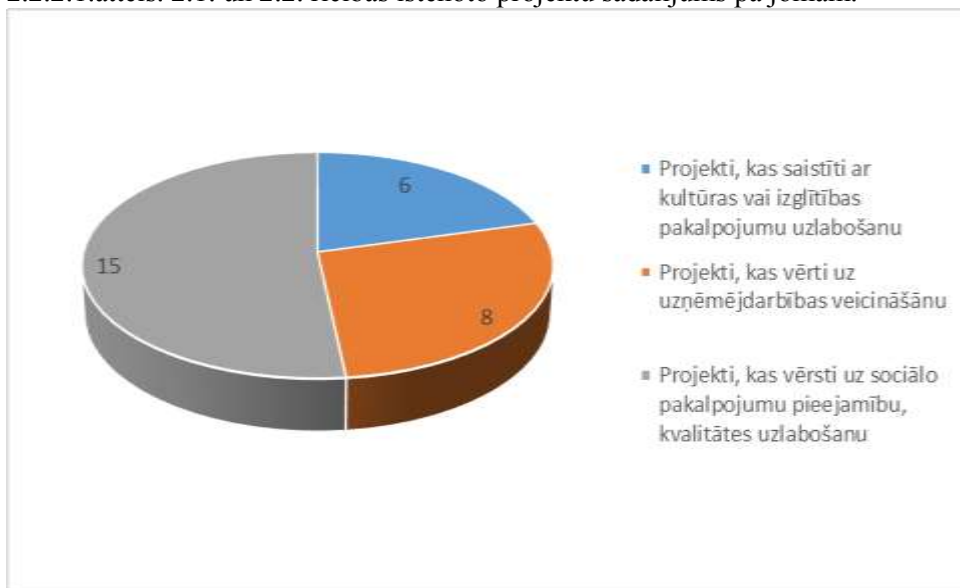
Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

novadā; Krāslavas novadā pašvaldība labiekārtojusi „Skuķu” sociālā aprūpes centra telpas, izveidojusi sociālo māju Indras pagastā, uzlabojusi uzturēšanās apstākļus Bērnu sociālās rehabilitācijas centrā „Mūsmājas”.

Arī biedrības 2.1. un 2.2. rīcību ietvaros lielākoties īstenojušas aktivitātes, kuras uzlabo sociālo pakalpojumu pieejamību lauku teritorijās – sociālo pakalpojumu centrs Skaistā, bērnu pieskatīšanas centrs Šķaunē, atbalsta centrs Šķeltovā.

Rīcību ietvaros ir minimāli īstenoti projekti uzņēmējdarbības veicināšanai un iedzīvotāju prasmju attīstīšanai. Šos projektus ir īstenojušas vai nu biedrības, vai pašvaldības, piemēram, Krāslavas novada domes projekts, kura ietvaros Aulejas pagastā izveidots uzņēmējdarbības atbalsta centrs, biedrība „Krāslavas rajona lauksaimnieku apvienība” īstenojusi projektu, kura ietvaros iegādātas sulu spiedes, kaltes, kas ir pieejamas arī citiem novadu iedzīvotājiem savu piemājas dārzu produkcijas pārstrādei u.c.

2.2.2.1.attēls. 2.1. un 2.2. rīcībās īstenoto projektu sadalījums pa jomām.

No visiem šajās rīcībās īstenotajiem projektiem 11 projekti ir saistīti ar jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu, vai tos ir īstenojuši jaunieši ar biedrību starpniecību. Foto klubs „Zibsnis” turpināja attīstīt foto pakalpojumu kvalitāti un piesaistīja biedrības darbībā ne tikai jauniešus, kas piedalās semināros, bet arī profesionālus Latgales un Latvijas fotogrāfus, kas sniedz meistarklases. „Kruoslovys amatnieku broliste” atvēra amatu istabu, kur var iepazīties ar vietējo amatnieku meistardarbiem, var piedalīties nodarbībās un apgūt dažādas prasmes, kā arī jaunajiem amatniekiem, t.sk. jauniešiem izvietot savus darbus, lai prezentētu un iepazīstinātu ar saviem izstrādājumiem.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Pētījuma veicēji secina, ka lielākais kavēklis kāpēc fiziskas un juridiskas personas neiesaistījās un neizmantoja VRG piedāvātās iespējas ir nelielais atbalsta apjoms no ELFLA finansējuma. Turklāt juridiskām un fiziskām personām, kas nebija biedrības vai pašvaldības, no saviem līdzekļiem bija jāattiecinā arī PVN un jānodrošina priekšapmaksas. Tas ievērojami sadārdzināja projektu izmaksas.

2.2.3. Konkurētspējas veicināšana

Trešā prioritāte „Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā” tika iestrādāta stratēģijā 2012. gada nogalē, kad pārējās rīcībās jau aktīvi tika sludināti konkursi un īstenoti projekti.

Prioritātes ietvaros varēja uzlabot uzņēmējdarbības infrastruktūru, īpašu uzmanību veltot lauksaimniecības produktu ražošanā un pirmapstrādē, kā arī lauksaimniecības produktu pārstrādē un pirmapstrādē mājas apstākļos.

Diemžēl 3.2. rīcības „Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos” projektu konkursi neieguva plānoto atsaucību no iesniedzēju puses. Divu projektu konkursu rezultātā tika īstenots tikai viens projekts par augļkopības produkcijas pārstrādes attīstību zemnieku saimniecībā „Eži”. Tāds rezultāts lielākoties ir saistīts ar to, ka VRG teritorijā nav tik maksātspējīgu mājražotāju, kas varēja priekšfinansēt projektu, lai projekta īstenošanas rezultātā atgrieztu daļu ieguldīto līdzekļu.

Turpretī 3.1. rīcība „Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde” sniedza VRG iespēju iepazīt jaunu mērķauditoriju – nelielās zemnieku saimniecības. Tās bija nelielās saimniecības, kas nebija konkurētspējīgas LAD projektu konkursos saimniecību attīstībai, taču varēja to paveikt, izmantojot VRG projektu konkursus. Tādā veidā 3.1. rīcība veicināja tieši nelielo zemnieku saimniecību konkurētspēju, kas ir pareizā pieeja vietējās ekonomikas veicināšanai un uzņēmējdarbības attīstībai.

Prioritātes „Konkurētspējas veicināšanas” ietvaros, projektu īstenojami uzlaboja materiāltehnisko bāzi vairākās saimniecībās, kuras nodarbojas ar lopkopību, piensaimniecību, bioloģisko lauksaimniecību, kā arī biškopību.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAIS SVĒTĒMĀ

IDEJU LIDLĀUKS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

III DAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJĀ

(Aglonas novads, Dagdas novads, Krāslavas novads)

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3. UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE VRG TERITORIJĀ

3.1. Kopvērtējums par VRG teritorijas uzņēmējdarbības vidi

Latvijas ekonomikas izaugsme kopš 2011. gada sāka straujāk attīstīties, neraugoties uz to, ka pieauguma tempi cikliski samazinājušies un palielinājušies. Kopš 2010. gada Latvijas preču un pakalpojumu eksports ir audzis diezgan strauji un ir galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta apjomi jau 2014. gadā vairāk par 20% pārsniedza pirmskrīzes līmeni.

Pozitīvas tendences vērojamas arī iekšējā tirgū. Nodarbinātības palielinājums un pakāpenisks darba samaksas kāpums sekmē privātā patēriņa pieaugumu. “Krāslavas rajona partnerības” teritorija ir neatņemama Latvijas sastāvdaļa un tās attīstība jāveido ņemot vērā kopējās valsts tendences.

Protams, vērojamas lielas atšķirības starp pilsētām un lauku teritorijām, tāpēc LEADER tipa pasākumi bija un būs sevišķi nozīmīgi dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Uzņēmumu, kas darbojas ražošanas un pakalpojumu sniegšanas jomās, skaits un lielums VRG teritorijā ir atkarīgs no to atrašanās vietas, piemēram, visvairāk ražošanas uzņēmumu ir Krāslavas un Dagdas pilsētās. Savukārt pārējos pagastos šo uzņēmumu skaits ir robežās no 1 līdz 10 uzņēmumiem.

Biedrības “Krāslavas rajona partnerība” darbības teritorijā dominē šādas uzņēmējdarbības formas: sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie uzņēmumi, zemnieku saimniecības, salīdzinoši nelielā skaitā ir pārstāvētas akciju sabiedrības. Pēdējo gadu laikā sakarā ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos lauku teritorijās ir sasparājušies mājražotāji un amatnieki. Daudzi pakalpojumu sniedzēji ir reģistrējušies kā pašnodarbinātas personas, kas ir vispopulārākais saimnieciskās darbības veids VRG teritorijā.

Kā liecina LR centrālās statistikas biroja informācija, visu tirgus sektora ekonomiski aktīvo statistikas vienību skaits pēdējo gados ir palielinājies (izņemot zemnieku un zvejnieku 20 saimniecības).

11.tabula. Iedzīvotāji un nodarbinātība uz 01.01.2014.

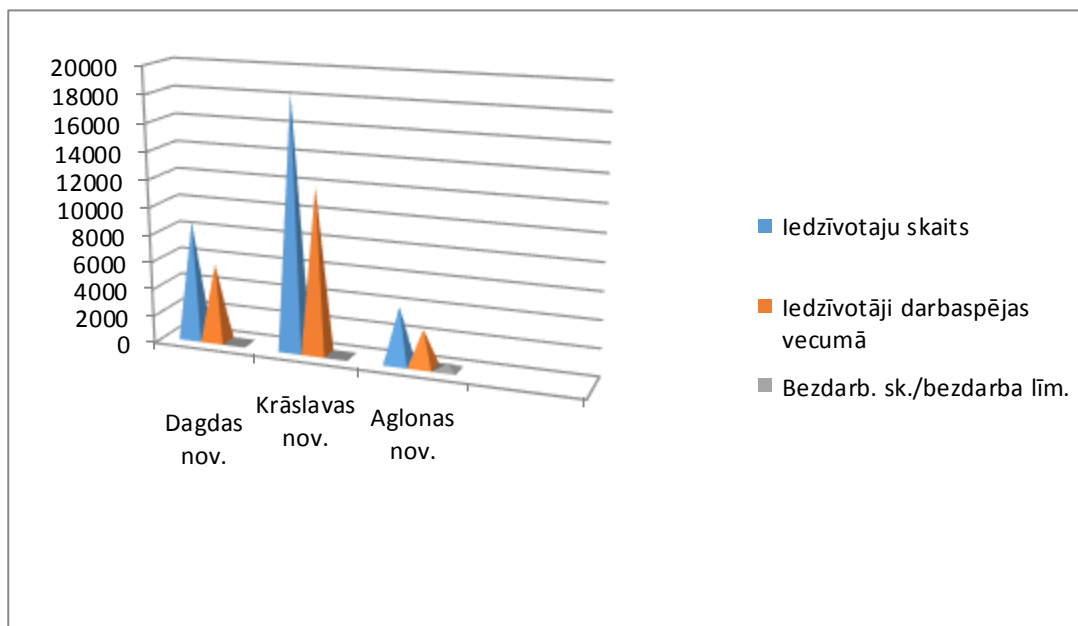
Novads	Iedzīvotāju skaits novadā	Iedzīvotāji darbaspējas vecumā	Bezdarbnieku skaits/Bezdarba līmenis
Dagdas	8 634	5656	999/19,9
Krāslavas	18 366	11997	1571/15,1

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Aglonas	4 090	2649	414,18
---------	-------	------	--------

Pēc augstāk minētās tabulas varam secināt, ka visaugstākais bezdarba līmenis 2015. gada sākumā bija Dagdas un Aglonas novados, bet Krāslavas novadā nedaudz zemāks.

3.1.1.attēls. Iedzīvotāju skaits pret iedzīvotāju skaitu darbaspējas vecumā un bezdarbnieku skaitu.

VRG teritorijā esošo novadu viena no ilgtermiņa prioritātēm ir labvēlīgas vides radīšana uzņēmējdarbībai un investīcijām. **Novadu ekonomiskās attīstības stūrakmens ir lauksaimnieciskā un pārtikas ražošana, kokapstrāde un mēbeļu ražošana, apģērbu ražošana.** Mazāk uzņēmumi ir pārstāvēti celtniecībā. Līdztekus tam tiek meklēti jauni attīstības veidi un iespējas pakalpojumu sfērā – būvniecības, tūrisma, mazumtirdzniecības, autotransporta apkopes, veselības un skaistumkopšanas, sabiedriskās ēdināšanas nozarēs.

2015. gadā VRG teritorijā darbojas 2057 reģistrēti uzņēmumi un pašnodarbinātās personas.

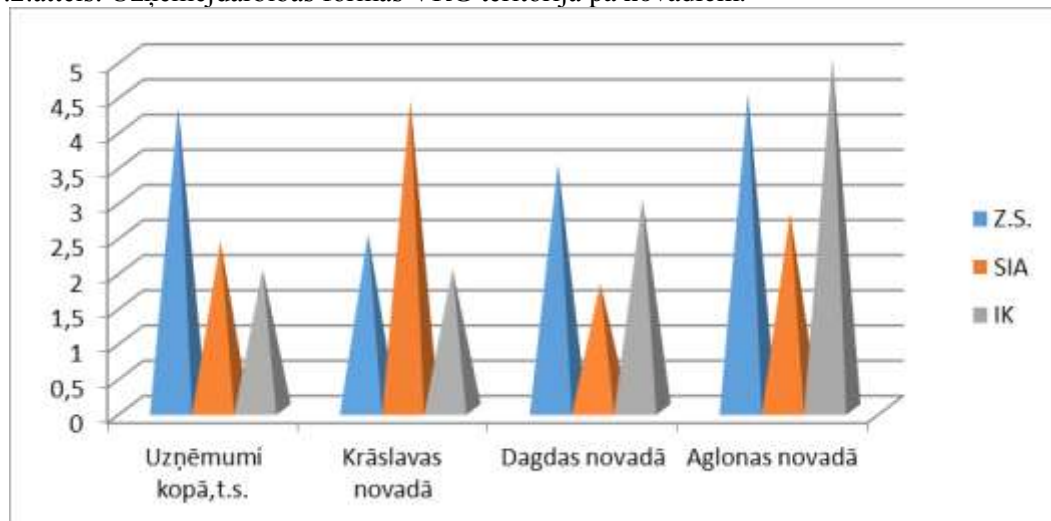
12.tabula. Uzņēmējdarbības formas VRG teritorijā pēc skaita.

Juridiskā forma	Kopā	Krāslavas novadā	Dagdas novadā	Aglonas novada Kastuļinas, Grāveru, Šķeltovas pagastos
Zemnieku saimniecības	611	278	278	55
SIA	274	234	17	23
Individuālie komersanti	209	171	32	6
Pašnodarbinātās personas	905	405	388	112

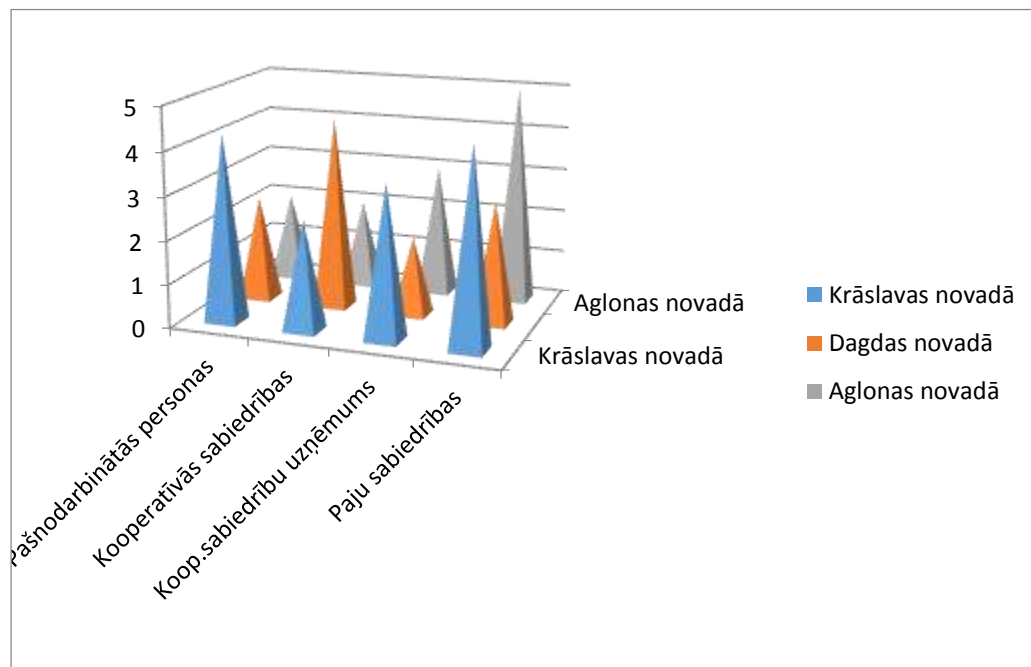
Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Kooperatīvās sabiedrības	27	3	24	-
Kooperatīvo biedrību uzņēmumi	1	0	1	0
Paju sabiedrības	10	0	10	0
Akciju sabiedrības	2	0	2	0
Pašvaldības uzņēmumi un to filiāles	18	6	10	2
Kopā	2057	1097	762	198

3.1.2.attēls. Uzņēmējdarbības formas VRG teritorijā pa novadiem.

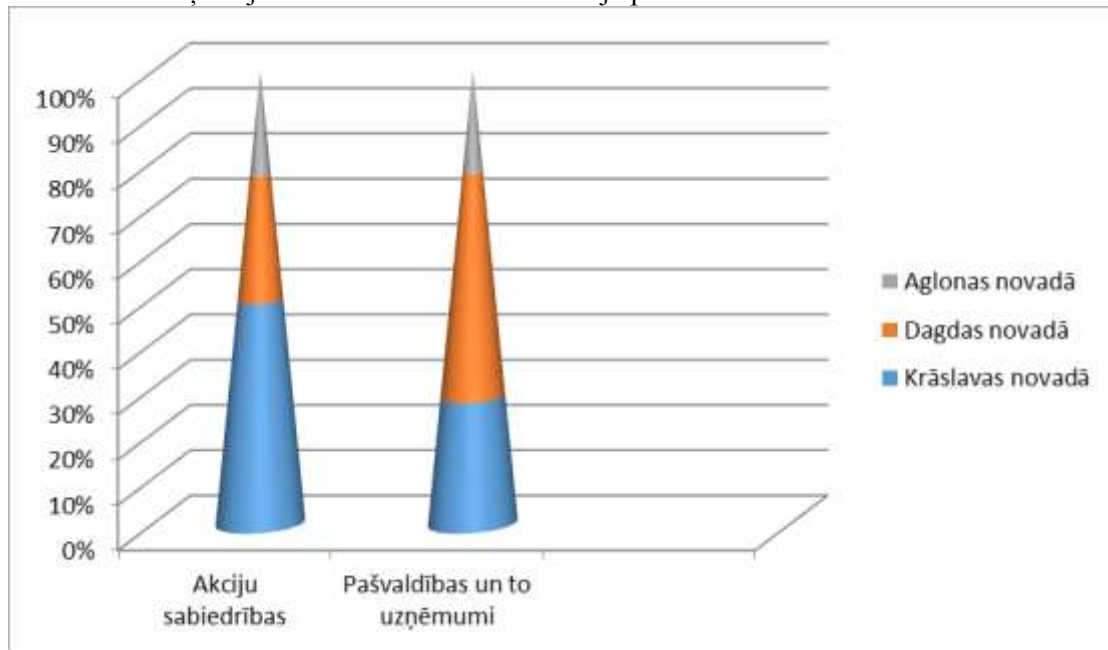

3.1.3.attēls. Uzņēmējdarbības formas VRG teritorijā pa novadiem.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.1.4.attēls. Uzņēmējdarbības formas VRG teritorijā pa novadiem.

Uzņēmumu skaits, sākot no 2010. gada, pakāpeniski palielinās. 2010. gadā Krāslavas novadā darbojās 586 uzņēmumi, 2011. gadā Dagdas novadā darbojās 544, bet Aglonas novadā –166 uzņēmumi.

3.2. Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai VRG teritorijā

Pašvaldības savu iespēju robežās līdzdarbojas uzņēmējdarbības veicināšanā, sakārtojot ceļus, popularizējot uzņēmumu produkciju mājas lapās un izstādēs, informējot uzņēmējus par jaunākajām likumdošanas izmaiņām, iespējām piesaistīt finansējumu savām idejām, piedāvājot iespēju jauniešiem uzņēmējiem uzsākt vai attīstīt savu biznesu.

VRG teritorijā tikai Krāslavas novada domē strādā uzņēmējdarbības atbalsta projekta koordinatore, kura organizē uzņēmējiem seminārus, organizē dalību izstādēs, administrē Krāslavas novada domes projektu konkursu „Jauniešu biznesa ideju konkurss komercdarbības uzsākšanai Krāslavas novadā” un veic citas aktivitātes novada uzņēmēju atbalstam un popularizēšanai.

Laika posmā no 2012. līdz 2015. gada jūnijam Krāslavas novada pašvaldība projektu konkursa „Jauniešu biznesa ideju konkurss komercdarbības uzsākšanai Krāslavas novadā” rezultātā atbalstīja 16 jauniešu idejas, motivējot uzsākt savu saimniecisko darbību.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Krāslavas, Dagdas un Aglonas novadu pašvaldības rīko ikgadējos lauku uzņēmēju godināšanas pasākumus, kas uzrunā darba darītājus arvien labāk attīstīt savas saimniecības, meklēt inovatīvus risinājumus to izaugsmei.

Krāslavas, Dagdas un Aglonas novadu uzņēmējiem un potenciālajiem uzņēmējiem pieejami Latgales uzņēmējdarbības centra (LUC) pakalpojumi. VRG teritorijā aktīvi darbojas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) Krāslavas nodaļa. Valsts Lauku tīkla (VLT) pieejamā finansējuma ietvaros lauku uzņēmējiem tiek piedāvāti bezmaksas informatīvie, izglītojošie semināri, pieredzes apmaiņas braucieni, atbalsts jauniešiem uzņēmējdarbības attīstībai, konsultācijas par finansējuma piesaistīšanas iespējām, projektu programmām. Tiek sniegta konsultatīva palīdzība dokumentu sagatavošanā iesniegšanai Uzņēmumu reģistrā. Krāslavas LLKC birojs piedāvā plaša spektra pakalpojumus: projektu sagatavošanu, grāmatvedības uzskaites nodrošināšanu, ekonomikas, lopkopības un augkopības ekspertu konsultācijas u.c. Plaša un aktuāla informācija par biroju piedāvājumu un aktualitātēm Latvijā skatāma SIA LLKC mājas lapā www.llkc.lv, kā arī Valsts Lauku tīkla mājas lapā www.laukutikls.lv.

3.3. Ceļu infrastruktūra pašvaldībās

Infrastruktūra ir viens no nozīmīgākajiem faktoriem, kas nodrošina uzņēmējdarbības attīstību. No 2010. gada līdz 2014. gadam Krāslavas novada pašvaldības projektu ietvaros ir rekonstruētas vairākas ielas, kas nodrošina lielāko uzņēmumu pieejamību Krāslavas pilsētā – Indras, Aglonas, Rēzeknes, Izvaltas, Vasarnieku, Sauleskalna, Vītolu, Latgales un Rīgas ielas, kā arī lauksaimniecībai nozīmīgus ceļus Krāslavas novada pagastos. Krāslavas novada teritoriju caurauž blīvs valsts un pašvaldības autoceļu tīkls, kas nodrošina labas sasniedzamības iespējas. Krāslavas novadā ir 968,90 km grants seguma ceļi un 182,99 km melnā seguma ceļi. Novada teritoriju šķērso valsts autoceļš A6, kas ir iekļauts Eiropas transporta tīklā (TEN-T). Novadu šķērso vairāki reģionālie autoceļi un vairāk nekā 20 valsts vietējie autoceļi.

Kopš 2010. gada, kā viena no Krāslavas novada attīstības prioritātēm, tika noteikta pašvaldības valdījumā esošo ceļu infrastruktūras sakārtošana, izmantojot ES finansējumu. Tika īstenoti četri satiksmes drošības projekti Krāslavas pilsētā, piesaistīts 2,2 miljoni latu liels finansējums Krāslavas Rīgas un Augusta tranzīta ielu rekonstrukcijai. 2010. - 2013. gadā tika sakārtoti pašvaldības ceļi un ielas sešos novada pagastos, rekonstruējot gandrīz 30 km

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

grants seguma. Ir identificētas prioritārās ielas Krāslavas pilsētā, kas nodrošina uzņēmumu pieejamību, tranzīta plūsmu un ietekmē pilsētas tēlu – Aglonas, Vasarnieku, Sauleskalna, Vītolu, Rēzeknes, Izvaltas, Lielā, Latgales, Vienības, kā arī aktualizēts renovējamo ceļu saraksts pagastos.

Dagdas novada teritoriju šķērso 6 valsts reģionālie autoceļi un vairāki valsts autoceļi. Latgales reģiona TPL Dagdas novads pieder pie autoceļu projekta „Austrumu stīga”. Projekts „Austrumu stīga” jau pašlaik tiek īstenots 256 km maršrutā: Viļakas novada robeža – Kuprava – Viļaka – Baltinava – Kārsava – Ludza – Pilda – Ezernieki – Svariņi – Porečje – Neikšāni – Asūne – Robežnieki – Skuķi – Indra – Krāslava – Kaplava – Saliēna – Daugavpils novada robeža. “Austrumu stīga” projektam ir svarīga nozīme apdzīvoto vietu, muitas, robežpārejas punktu un starptautisko autoceļu sasaistē.

Autoceļš P55 Dagda – Ezernieki – Rēzekne savieno „Austrumu stīgu” ar Rēzekni un ir ļoti nozīmīgs arī tūrisma attīstībai. Uzņēmējdarbības vides uzlabošanai nepieciešama arī turpmāka pašvaldībai un valstij piederošo ceļu un ielu rekonstrukcija Dagdas novadā. Vairākus novada autoceļus (P52, P60, P61, P57, P55) Latgales reģiona TPL paredzēts attīstīt un saglabāt kā ainavu ceļus. Ainavu ceļu mērķis ir saglabāt Latgalei raksturīgās kultūrainavas un veicināt tūrisma attīstību.

Dagdas novada autoceļu tīklā saskaņā ar saistošajiem noteikumiem ir 470 km garumā. Apdzīvoto vietu ielu kopgarums - 14,7 km. Savukārt Dagdas pilsētas ielu kopgarums - 18,8 km (14,8 km ar melno segumu, 4 km – grants segumu).

Aglonas novadā pašvaldības ceļu kopgarums ir 297 km. Pašvaldības ceļus iedala 2 grupās. A grupas ceļi nodrošina satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotās vietas ar augstākas nozīmes autoceļu tīklu, lieto vairāk nekā 10 mājas. B grupas ceļi nodrošina piebraukšanu ne mazāk kā 3 viensētām vai zemnieku saimniecībām, kurās pastāvīgi visu gadu dzīvo cilvēki, lieto 3 mājas.

Aglonas novada pašvaldība plāno attīstīt ceļu infrastruktūru, izmantojot ELFLA finansējumu līdz 2020. gadam. Līdz ar to veicinot uzņēmējdarbību novadu lauku teritorijās.

13.tabula. Aglonas novada pašvaldības ceļu raksturojums.

Grupa	Garums, km	Grants segums, km	Grants segums, km
A	189,93	157,73	32,48
B	72,82	40,20	32,34
C	34,04	16,32	17,72
Kopā	296,79	214,25	82,54

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.4. Lielākās ražošanas teritorijas, uzņēmumi VRG teritorijā

Biedrības “Krāslavas rajona partnerība” teritorija un tieši Krāslavas un Dagdas novadi atrodas pie Eiropas Savienības ārējās robežas ar Baltkrieviju. Ļoti daudzas ražošanas teritorijas atrodas degradētās teritorijās, un ir svarīgi piesaistīt privātās un publiskās investīcijas šo teritoriju sakārtošanai, tai skaitā nodrošinot kvalitatīvus pievedceļus, komunikācijas, elektrību utt. Visu trīs novadu teritorijās ir īpaši nozīmīgi renovēt stratēģiskos ceļus uz teritorijām, kur tiktu veiktas investīcijas un radītas jaunas darbavietas, tādējādi nodrošinot uzņēmumu mobilitāti un palielinot ceļu kravnesību sliktos laika apstākļos. Uzņēmējdarbības teritorijas bieži vien var uzlūkot kā potenciāli degradētas, kurās nākotnē būtu nepieciešams pašvaldību atbalsts uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, privāto investīciju piesaistei un darbavietu radīšanai. Atbalstāmās darbības būtu ceļu un komunikāciju (elektrība, ūdens, kanalizācija, apkure, videonovērošana u.tml.) labiekārtošana, teritoriju iekārtošana (vecu ēku rekonstrukcija vai nojaukšana), zemes iegāde utt.

VRG teritorijā lielākās ražošanas teritorijas ir Krāslavas pilsētā – Indras, Izvaltas, Latgales un Lielajā ielās atrodas galvenokārt privātas, ražošanai piemērotas platības. Daudzas iepriekš attīstītās un izmantotās teritorijas šobrīd gaida investorus, piemēram SIA „Radikāls trests” piederoša mēbeļu ražotne Lielajā ielā (apmēram 3 ha platībā) ar nepieciešamo infrastruktūru un kokapstrādes uzņēmumam piemērotā teritorija Indras ielā (3 ha platībā). Indras ielā dislocētas arī daudzas mazākas privātas teritorijas ar nepieciešamajām komunikācijām, kur ir iespējams attīstīt dažāda veida ražošanu. Izvaltas ielā aptuveni 4 ha platībā atrodas SIA „Krāslavas piens” teritorija. Sauleskalna un Vītoli ielas ved uz “Krāslavas alus” darītavu SIA „Krāslavas avots”. Ņemot vērā mazpilsētas specifiku, nelielas ražošanas teritorijas, kam ir attīstības potenciāls, atrodas arī pilsētas centrālajā daļā. Ražošanas zonas Krāslavas novadā atrodas gan uz privātīpašumā esošas zemes, gan teritorijās, kuras pieder pašvaldībai, vai drīzumā pāries pašvaldības rīcībā.

2014. gadā Krāslavas novada dome sadarbībā ar uzņēmējiem ir apzinājusi degradētās teritorijas, kam prioritāri nepieciešams atbalsts darbavietu radīšanai un privāto investīciju piesaistei Krāslavas pilsētā un novadā. Tālākie projekti, kas tiek plānoti Krāslavas novadā, galvenokārt būs saistīti ar:

- 1) Pievedceļu un citas nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanu uzņēmumiem, kas rada darbavietas un/ vai veic privātus ieguldījumus;
- 2) Pašvaldībai piederošu degradētu teritoriju un ēku sakārtošana, lai teritorijas piedāvātu uzņēmējiem.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Krāslavas pilsētā kā prioritārs projekts ir kompleksas Indras un Latgales ražošanas zonas izveide un attīstība, ar iespēju kompleksu zonu gaļas pārstrādei, kā arī augļu, dārzeņu un piena pirmapstrādei, kokapstrādes attīstībai. Uzņēmējdarbības vajadzībām ir jāsakārto degradētā ēka Krāslavas vēsturiskajā centrā, Turgus ielā 19.

Piedrujas pagastā „Patarniekos” tiek plānota loģistikas centra izveide, lai maksimāli izmantotu pierobežu, kā iespēju uzņēmējdarbības attīstībai. Piedrujas pagastā svarīga būtu arī pašvaldībai piederošo teritoriju - bijušās fermas un darbnīcu sakārtošana, Indrā – bijušais lidlauks, Augstkalnē – bijusī katlu māja, bijušās pirmsskolas izglītības iestāžu ēkas Indras un Izvaltas pagastos.

Darbs pie iespējamās uzņēmēju piesaistīšanas pašvaldības objektiem – bijušajiem bērnodārziem, katlu mājām, skolām, tiek turpināts. Iespējamās teritorijas tūrisma uzņēmēju piesaistei Krāslavā ir gan Daugavas labā krasta teritorijā, gan Krāslavas pils kompleksa ēkas un parka aktīvās atpūtas zonā.

Dagdā provizoriski plānota uzņēmējdarbības attīstība ražošanas zonā - dārzeņu, augļu, graudu pārstrāde, noliktavas, utt. Potenciālie komersanti, investori: SIA „Real bio meat”, SIA „Zalers”, SIA „IT International”, SIA „Woodssaa”, SIA „Latgales nekustamie īpašumi”, individuālais komersants Nauris Lipšāns (Krāslava), SIA “Latintermex (Dagda).

Dagdas novadā darbavietu radīšanai un privāto investīciju piesaistei ir veikta esošo degradēto, prioritāri ražošanai piemēroto publisko teritoriju apzināšana, identificētas svarīgākās aktivitātes konkrētajās teritorijās, kas nepieciešamas privāto investīciju piesaistei un darbavietu radīšanai, prioritāri novērtējot šobrīd strādājošos uzņēmumus un viņu izaugsmes plānus un iespējas, bet neizslēdzot arī jaunu investoru piesaisti.

Aglonas novadā 2014. - 2020. gada plānošanas periodā paredzēta esošo ielu un laukumu rekonstrukcija un Aglonas novada ceļu rekonstrukcija, kā arī paredzēts uzlabot Aglonas novada uzņēmējdarbībai nozīmīgas infrastruktūras kvalitāti, uzņēmēju sasniedzamību, nodrošināt nozīmīgā sakrālā objekta – Aglonas bazilikas pieejamību, tādējādi veicinot uzņēmējdarbības attīstīšanos. Pašvaldība plāno radošo industriju centra izveidi Aglonā, tādā veidā sekmējot vietējās uzņēmējdarbības attīstību, uzņēmējdarbības vides sakārtošanu, nodrošinot uzņēmējdarbībai nepieciešamo platību izbūvi. Paredzēts celt uzņēmējdarbības kapacitāti Aglonas novadā, motivēt uzņēmējus veidot jaunas darba vietas un likvidēt degradētu teritoriju, kas atrodas Aglonas novada administratīvajā centrā – Aglonā.

Potenciālie komersanti/investori Aglonas novadā - ZS „Ziemeļi K”, ZS „Ilzas”, ZS „Laima”, ZS „Deņevo”, SIA „Cīši gords”, SIA „Aglonas Cakuli”, Aglonas bazilikas draudze.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Kopumā izvērtējot VRG teritoriju, var secināt, ka Aglonas, Dagdas un Krāslavas novadus raksturo plašas lauku un mežu teritorijas, kur iedzīvotāji nodarbojas galvenokārt ar lauksaimniecību un kokapstrādi. Galvenās problēmas, kas tika konstatētas – nepieciešama atbilstoša infrastruktūra (pievedceļi, komunikācijas utt.), ražošanas telpas pirmapstrādes un fasēšanas nodrošināšanai, ilgstošākas saražotās produkcijas uzglabāšanas nodrošināšanai, kā arī produkcijas ar augstāku pievienoto vērtību ražošanai. Konkurētspēju un attiecīgi uzņēmējdarbības iespējas “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā negatīvi ietekmē lauksaimniecības produkcijas pārstrādes nozares sadrumstalotība un zema produkcijas pievienotā vērtība. Degradēto teritoriju un ražošanas zonu attīstība dos mazajiem uzņēmējiem plašākas sadarbības iespējas, nodrošināt lauku produkciju lielākos ražošanas apjomos ar piegādi plašākam tirgus areālam. Vienkopus ar lielāku produkcijas klāstu tas veicinās tirdzniecības kanālu veidošanu un paplašinās sadarbību tīklus ar lielākiem uzņēmumiem, t.sk. ar ārzemju biznesa partneriem. Kooperācijas veidošana un iespēja iegūt stabilu vietu tirgū veicinās arī citus lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpašniekus pievērsties kooperācijai, intensīvāk nodarboties ar savu īpašumu apsaimniekošanu, mazinot nekopto platību īpatsvaru.

Attīstot novados ceļu infrastruktūru, lauksaimniekiem tiks nodrošināta ērta piekļuve lauku produkcijas pārstrādes zonām un efektīvas gatavas produkcijas transportēšanas iespējas.

Noliktavas, telpas augļu, dārzeņu pirmsapstrādes un fasēšanas nodrošināšanai, produktu apstrāde ilgtermiņa uzglabāšanai un transportēšanai pašlaik ir mazattīstīta niša Dienvidlatgales ekonomiskajā darbībā.

Vietējai rīcības grupai varētu ieteikt organizēt tikšanās ar mājražotājiem, lai identificētu galvenās nozares problēmas un vajadzības, kā rezultātā tiktu identificētas arī iespējas sadarboties un meklēt iespējas problēmu risināšanai. Nākotnes konkurētspējas faktori VRG uzņēmējiem ir lielāks ražošanas apjoms un spēja piegādāt svaigus produktus klientiem.

Secinājums, **lai rastos darbavietas un papildus investīcijas uzņēmējdarbības attīstībai, ir nepieciešams uzņēmēju projektus un investīcijas papildināt, kompleks atbalsts.** VRG varētu uzrunāt uzņēmējus ar iespējām, ko piedāvā LEADER programma un ELFLA finansējuma piesaistīšanas iespējas vietējās attīstības stratēģijas teritorijā.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.5. Ražošana VRG teritorijā

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” teritorijā līdzīgi kā pārējā Latvijā un Eiropā saglabājas „smadzeņu aizplūšanas” tendence. Izglītotie aizbrauc vai neatgriežas pēc augstāko izglītības iestāžu absolvēšanas, jo darbavietu un atalgojuma līmenis ir samērā zems. Samērā paradoksāla ir situācija, ka lielākie VRG teritorijas uzņēmumi koncentrējas uz ārvalstu tirgiem, tomēr vietējais darbaspēks saņem simbolisku atalgojumu. Šeit ražotā prece atgriežas Latvijā kā pasaulē pazīstamu zīmolu ražojums un vietējie iedzīvotāji par to pārmaksā vairākkārt.

Uzņēmēji zaudē daudz laika un līdzekļu, veicot komplektēšanas un iesaiņošanas funkciju pašu uzņēmumos. Līdz ar to potenciālā uzņēmējdarbības niša ir citu valstu ražotāju produkcijas komplektēšana.

3.5.1. Aglonas novads

No Aglonas novadā teritorijas VRG ietilpst trīs pagasti – Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas pagasti. Aglonas novada uzņēmējdarbības vidi veido mazie uzņēmumi. Kopumā vērojama tendence samazināties ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitam.

Aglonas novada visvairāk ir lauksaimniecības uzņēmumu, tie veido vairāk kā 2/3 daļu no visu uzņēmumu skaita. Saimniecības lielākoties pieder fiziskām personām. Aplūkojot saimniecību sadalījumu pēc zemju platības, redzams, ka visvairāk to ir ar platību 5 - 20 ha, salīdzinoši neliela daļa saimniecību ir 20 -30 ha lielas. Jāievēro gan, ka nedaudzās lielo platību saimniecības veido ievērojamu visa Aglonas novada lauksaimniecības resursa daļu.

No pārējiem uzņēmumiem lielāko grupu veido tirdzniecības uzņēmumi, galvenokārt mazumtirdzniecība.

Mazliet vairāk kā 20 uzņēmumi nodarbojas ar izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu, taču daļa no tiem ir reģistrētas kā zemnieku saimniecības, tāpēc neparādās tūrisma statistikas informācijā.

14.tabula. Informācija par visā Aglonas novada vadošajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma 2015. gadā.

N.p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums EUR	pret 2013. gadu	pret 2012. gadu
1	SIA “Eltex”	748,937.00	2.21 reizes	7.17 reizes
2	SIA “BIOPLUS”	665,039.00	31%	5.70 reizes
3	SIA “PAKALNI”	630,180.00	0%	33%
4	SIA “KLINTS 99”	613,381.00	4%	7%

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

5	SIA “SPERO SK”	419,617.00	-17%	-12%
6	SIA “CIRĪŠU HES”	355,839.00	-33%	-43%
7	ZS “ILZAS”	268,200.00	10%	-27%
8	SIA “NAMEDA L”	207,614.00	0%	-1%
9	ZS “DENEVO”	207,577.00	9%	9%
10	SIA “FOTON-D”	163,272.00	1%	-9%
11	SIA “Venon”	149,050.00	21%	-2%
12	SIA “DEITILDE”	137,089.00	2.01 reizes	nav datu
13	SIA “AJ GRAVELS”	136,992.00	-28%	73%
14	SIA “FD-DAKS”	134,566.00	nav datu	nav datu
15	ZS “STIVRIŅI”	113,706.00	17%	-14%
16	SIA “AG 21”	83,720.00	-29%	-19%
17	SIA “CĪŠI GORDS”	67,514.00	19%	43%
18	SIA “Aglonas doktorāts-S”	65,929.00	37%	65%
19	SIA “FIDES DS”	58,848.00	20%	2,68 reizes
20	SIA “AGLONAS CAKULI”	35,742.00	14%	23%

3.5.2. Dagdas novads

Dagdas novada teritorijas attīstība galvenokārt ir balstīta uz lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu attīstību un tūrisma attīstību, papildinot šīs tradicionālās nozares ar citiem saimnieciskās darbības veidiem, attīstot produkcijas ražošanu ar augstu pievienoto vērtību, par izejmateriāliem izmantojot vietējos dabas u.c. resursus.

Novada reljefs ir piemērots liellopu audzēšanai, ir zivsaimniecības iespējas un pieejami citi dabas resursi, kurus var izmantot lauksaimniecībā. 2011. gadā lauksaimniecības skatē „Lauksaimnieks 2011” piedalījās Dagdas novada 34 lielākās un aktīvākās saimniecības. Visvairāk zemnieku saimniecību no šīm specializējas lopkopībā (16 saimniecības), graudkopībā (6 saimniecības). Atsevišķas saimniecības nodarbojas ar biškopību (3 saimniecības), augļkopību (3 saimniecības), tūrismu (3 saimniecības), dārzeņu audzēšanu (2 saimniecības), aītkopību (1 saimniecība) un daiļdārzniecību (1 saimniecība).

Kā „citi dzīvnieki” novadā visvairāk reģistrētas bišu saimes (280 kopā, visvairāk Bērziņu pagastā (118) un Svriņu pagastā (109)). Tāpat reģistrēti 458 mājputni (visvairāk Asūnes pagastā – 157 un Ķepovas pagastā – 208), truši un kažokzvēri – 126 (visvairāk Asūnes pagastā – 82). Reģistrētas arī 3 akvakultūras.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

15.tabula. Informācija par Krāslavas novada vadošajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma 2014. gadā.

N.p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums EUR	pret 2013. gadu	pret 2012. gadu
1	Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība “Avots”	1,267,355.00	-6%	27%
2	SIA “FORTALEZA”	893,743.00	87%	nav datu
3	ZS “TINGALA”, Andrupenes pagasta	678,533.00	48%	-12%
4	SIA “MĀRA N”	517,944.00	3%	-7%
5	SIA “BRĪVĪBA”	514,684.00	32%	-24%
6	SIA “Fiwolat”	466,383.00	7.85 reizes	6.94 reizes
7	SIA “Dagdas komunālā saimniecība”	397,005.00	-10%	-17%
8	SIA “DAGDAS APTIEKA”	323,372.00	-5%	-8%
9	SIA “VTV 14”	296,225.00	2.19 reizes	nav datu
10	SIA “LĪGAIŠI”	293,450.00	2.31 reizes	2.20 reizes
11	SIA “ŪZOLEŅI”	259,936.00	42%	0%
12	SIA “VALBOVET”	212,306.00	-16%	-16%
13	SIA “Konokors”	210,508.00	-64%	nav datu
14	SIA “Šķaunes bekons”	210,508.00	58%	46%
15	ZS “BRONKI”, Andrupenes pagasts	188,052.00	-12%	-26%
16	SIA “VALMEKS”	185,144.00	-68%	-77%
17	SIA “Dagda Trading”	176,109.00	-18%	-56%
18	SIA “AMATMEISTARS- LE”	141,573.00	nav datu	nav datu
19	SIA “Baltic Cross Logistics”	117,021.00	nav datu	nav datu
20	SIA “S LAIT”	112,228.00		

Lai veicinātu Dagdas novada lauku teritoriju ekonomisko attīstību, paaugstinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti, saglabātu un racionāli izmantotu dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma bagātības, kā arī, lai uzturētu un attīstītu dzīvotspēju un saimniecisko darbību pierobežā, Dagdas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izdalīta lauku jeb atvērtās telpas teritoriju funkcionāli un telpiski svarīgākās teritorijas: lauksaimniecības attīstības teritorijas, tūrisma attīstības teritorijas, pierobežas teritorijas, jaukta tipa zemes izmantošanas teritorijas.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.5.3. Krāslavas novads

Krāslavas novada pašvaldības tagadējā ekonomikas specializācija ir lauksaimnieciskās produkcijas pārstrāde, kokapstrāde, vieglā rūpniecība, tūrisms. Turpmāk novadā plānots attīstīt lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādi, kokapstrādi, loģistikas un transporta pakalpojumus, vieglo rūpniecību (apģērbu un mājas tekstila ražošana, amatniecība), kā arī izziņas, gastronomisko un sakrālo tūrismu.

Prioritāro nozaru attīstība pakārtoti ietelmē saistītos vidējos un mazos uzņēmumus, kuri nodrošina nozarei nepieciešamos izejmateriālus un izejvielas (koksne, lauksaimnieciskā produkcija utt.). Viens no galvenajiem faktoriem uzņēmējdarbības attīstībai ir cilvēkresursi.

Krāslavas novada pašvaldībā, pēc novada izveides, uzsākot novada attīstības programmas izstrādi, ir konstatēts, ka viens no trūkumiem attīstības plānošanā ir statistikas datu un informācijas trūkums. CSP, VID un citu organizāciju dati bieži vien ir nesalīdzināmi un atšķirīgi laika griezumā.

Krāslavas novada pašvaldības prioritātes – saglabāt un stiprināt esošos uzņēmumus, motivēt tos ražot produktus ar augstāku pievienoto vērtību, uzlabot uzņēmējdarbības infrastruktūru, sekmēt jaunu, inovatīvu un kvalitatīvu produktu ražošanu un mārketingu, kā iespēju izmantot Eiropas Savienības ārējo robežu.

Pašvaldības īstermiņa uzdevumi – sagatavot uzņēmumu datu bāzi vairākās valodās publicēšanai pašvaldības mājas lapā, organizēt izglītojošos seminārus, konsultācijas (t.sk. jaunajiem uzņēmējiem), uzlabot ar uzņēmējdarbību saistītu infrastruktūru (galvenokārt ceļus), sakārtot degradētās teritorijas un piemērot tās uzņēmējdarbības vajadzībām utt.

16.tabula. Informācija par Krāslavas novada vadošajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma 2013. gadā.

Uzņēmums	Galvenais darbības veids pēc NACE klasifikatora	Apgrozījums 2013. gadā, EUR	Pret 2012
AS “Krāslavas piens”	Piena pārstrāde un siera ražošana (10.51, versija 2.0)	9,202,079.00	45%
SIA “Varpa”	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana (16.23, versija 2.0)	8,921,893.00	10%
ZS “SAPNIS” Skaistas pagasts	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku (47.11, versija 2.0)	4,449,451.00	-2%
SIA “AD Biogāzes stacija”	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana (01.11, versija 2.0) Elektroenerģijas ražošana (35.11, versija	2,943,048.00	18%

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

	2.0) Gāzes ražošana (35.21, versija 2.0)		
SIA “Krāslavas nami”	Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana (35.30, versija 2.0) Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības (81.10, versija 2.0)	2,432,185.00	0%
SIA “Krāslavas slimnīca”	Slimnīcu darbība (86.10, versija 2.0)	2,389,858.00	2%
SIA “Krāslavas ūdens”	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde Notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37, versija 2.0) Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība (41.2, versija 2.0) Pilsētsaimniecības infrastruktūras objektu būvniecība (42.2, versija 2.0) Ūdensapgādes sistēmu būvniecība (42.21, versija 2.0) Būvlaukuma sagatavošana (43.12, versija 2.0) Tehniskā pārbaude un analīze (71.2, versija 2.0)	2,352,484.00	7%
SIA “LEVEN”	Ūdensapgādes sistēmu būvniecība (42.21, versija 2.0) Cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana (43.22, versija 2.0)	1,821,987.00	36%
SIA “NORDSERVISS”	Ēku būvniecība (41, versija 2.0) Būvniecības projektu izstrādāšana (41.1, versija 2.0) Inženierbūvniecība (42, versija 2.0) Pilsētsaimniecības infrastruktūras objektu būvniecība (42.2, versija 2.0) Cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana (43.22, versija 2.0)	1,586,422.00	2,17 reizes
SIA “PETER WILLEMSSEN”	Iepakojšanas pakalpojumi (82.92, versija 2.0)	1,491,064.00	11%
ZS “VAICUĻEVAS”	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana (01.11, versija 2.0) Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības (02.10, versija 2.0) Individuālie kravu pārvadāšanas pakalpojumi (49.42, versija 2.0) Kravu iekraušana un izkraušana (52.24, versija 2.0)	1,474,606.00	-9%
SIA “NEMO”	Pārējo virsdrēbju ražošana (14.13, versija 2.0)	1,454,009.00	-7%
SIA “KREBSAR”	Mežizstrāde (02.20, versija 2.0)	1,266,044.00	25%
PS “VANPRO un	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	1,124,488.00	12,67

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

NORDSERVISS"	(41.20, versija 2.0)		reizes
SIA "RH Būve"	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība (41.20, versija 2.0) Citas būvdarbu pabeigšanas operācijas (43.39, versija 2.0) Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos (47.19, versija 2.0)	1,000,734.00	2,83 reizes

2015. gadā Krāslavas novadā ir 392 reģistrētas lauksaimniecības, taču intensīvi ražo 161 saimniecība, no tām 85 ir bioloģiskās saimniecības, pārējās – konvencionālās saimniecības. Četrpadsmit saimniecības 2013. gadā sasniegušas apgrozījumu virs 100 000 eiro.

Pārtikas un veterinārajā dienestā 2014. gadā reģistrēti desmit mājražotāji un 46 bitenieki. Pazīstamākie mājražotāji ir Olga Birķe, Sergejs Zakrevskis, Valentīna Pugajeva, Ainārs Dzalbs, Olga Čiževska. Novadā darbojas bioloģiskā trušu kautuve (zemnieku saimniecība „Guntiņi”), bioloģiskā vaska pārstrādi piedāvā zemnieku saimniecība „Kurmīši”. Bioloģiskās produkcijas noieta tirgi mājražotājiem ir Daugavpilī, Krāslavā un Rīgā.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.6. Tūrisms

Aglonas, Dagdas un Krāslavas novados ir izveidots plašs aktīvā tūrisma piedāvājumu klāsts. Zirgu sēta “Klajumi” piedāvā zirgu izjādes un 2 - 7 dienu pārgājienus zirgu mugurā, viesnīca “Piedruja” piedāvā 3 stundu vai 1-3 dienu ekskursiju ar plostiēm pa Daugavu. Brīvdienu māja “Arkādija”, Z/S “Skaidas”, brīvdienu māja “Ezersētas”, atpūtas bāze “Lejasmalas”, biedrība „Aktīva atpūta Latgalē” piedāvā nobraucienus ar laivām pa Daugavu un Dubnas upēm, kā arī Latgales ezeriem. Atpūtas komplekss “Dridži” piedāvā nobraucienus ar 50-vietīgu plostu pa dziļāko ezeru Baltijā – Dridža ezeru. „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir izstrādāti un labiekārtoti vismaz 7 velomaršruti. Pieprasījums pēc šiem aktīvā tūrisma piedāvājumiem ar katru gadu pieaug, bet ir nepieciešama regulāra šo maršrutu uzturēšana un labiekārtošana. Pēdējos gados VRG teritorijā arī aug pieprasījums pēc lauku tūrisma, ceļotājiem patīk pavadīt brīvdienas kādā no brīvdienu vai lauku mājām pie ezera vai Daugavas, tajā pašā laikā izzināt apkārtni, apmeklēt tuvākos tūrisma objektus, piedalīties pasākumos, izstaigāt dabas takas. Vasaras sezonā ir jūtams tūrisma mītnu trūkums, jo labākas mītnes jau ziemā ir pasūtītas uz vasaras sezonu. Arvien lielāka interese ir par melnajām Latgales pirtīm. Viens no tūrisma attīstības virzieniem ir izziņas tūrisma attīstība, sevišķi populāra ir kļuvusi dabas un kultūrvēsturisko objektu apskate. Par pievilcīgām vietām uzskatāmas podnieku, pinēju, floristu un citu daiļamatnieku darbnīcas. Populāra ir netradicionālu lauksaimniecības saimniecību apmeklēšana, sevišķi Z/S “Viesturi”, kurā ir iespējams apskatīt pāvus, fazānus, tītarus, Āfrikas melnos strausus, Austrālijas emu, alpakas un citus dzīvniekus. Z/S “Kurmīši” piedāvā iepazīšanos ar ārstniecības augu audzēšanas un zāļu tējas izgatavošanas noslēpumiem. „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā tiek piedāvāts plašs izklaides spektrs uz ūdeņiem: airu laivas, katamarāni, skuteri, kanoe, ūdensslēpes. Arī VRG izsludinātajos projektu konkursos regulāri tiek iesniegti projektu pieteikumi, lai izveidotu jaunus ūdens tūrisma piedāvājumus. “Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009. - 2013. gadam” ietvaros ar ELFLA finansējumu tika izveidoti arī jauni tūrisma apskates objekti, piemēram, lielu atsaucību ir ieguvusi biedrības “Kruoslovys amatnīku broliste” projekta ietvaros izveidotā “Amatu istaba”.

Pamatojoties uz Latgales tūrisma informācijas centra apkopotajiem 2011. gada statistikas datiem Latgalē, ir jāsecina, ka kopējais tūristu skaits ir pieaudzis aptuveni par 10%. Lielākais ceļotāju īpatsvars ir vietējie tūristi un aptuveni 15% no kopējā skaita sastāda ārzemnieki. 1.vietu ārzemnieku vidū ieņem tūristi no Krievijas, pārsvarā no Maskavas un Sanktpēterburgas, kas sastāda 15% no visiem ārzemju nakšņotājiem viesu mājās.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Lielākais tūristu skaita pieaugums ir vērojams no Polijas (par 80%). Otrajā, trešajā un ceturtajā vietā pēc ārvalstu tūristu skaita iekārtojās Zviedrija, Lietuva un Somija. Krievijas tūristu skaits, salīdzinot ar 2010. gadu, ir pieaudzis aptuveni par 10%, bet Baltkrievijas tūristu skaitu ir pieaudzis par 65%. Toties ir vērojams tūristu skaita samazinājums no Vācijas (par 50%) un Igaunijas (par 25%).

Pamatojoties uz novadu tūrisma attīstības analīzi, var secināt, ka strauji attīstās dažādu veidu tūrisms. Tūrisma piedāvājumu un izstrādāto tūrisma produktu klāsts ir samērā plašs, tūristu skaits VRG teritorijā ar katru gadu pieaug. Tūrisms Krāslavas, Aglonas un Dagdas novados joprojām ir attīstības stadijā. Tūristi pamatā šajos novados ir caurbraucot, vēlams būtu panākt, lai ceļotāji uzturētos pēc iespējas ilgāk.

Tūrisma attīstību bremsējošie faktori:

- Vāji attīstīta tūrisma infrastruktūra lauku teritorijās;
- Lielais attālums no Rīgas (265 km);
- Kempingu un stāvvietu trūkums;
- Saimnieku svešvalodu zināšanu trūkums;
- Nepietiekošs ceļa zīmju tīkls;
- Esošo tūrisma objektu nesakoptība (publiskās pludmales u.c.);
- Tūrisma uzņēmēju samērā zems izglītības līmenis tūrisma jomā;
- Tūrisma pakalpojuma sniedzēju atpazīstamības un reklāmas trūkums.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

3.7. Tirdzniecība un pakalpojumi

VRG teritorijā, katrā novadā darbojas dažādi plaša patēriņa preču tirdzniecības uzņēmumi un pakalpojumu sniedzēji. Pakalpojumu minimums (veikals, pasts, feldšeru - vecmāšu punkts) tiek nodrošināts arī katra novada pagastu centros. Katra pagasta teritorijā ir vairāki veikali, kā arī lauku teritorijas apkalpo auto veikali.

Novadu centros darbojas frizieri, apavu darbnīcas, šuvējas, skaistumkopšanas saloni, aptiekas, ēdināšanas uzņēmumi, apdrošināšanas kompānijas, autoservisi un automazgātavas, degvielas uzpildes stacijas, pasts, fotogrāfiju izgatavošanas servisi un citi pakalpojumu sniedzēji.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

IDEJU LIDLAKUS¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

IV DAĻA

SVID ANALĪZE PAR BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJU

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

4. VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STIPRO UN VĀJO PUŠU, IESPĒJU UN DRAUDU IZVĒRTĒJUMS

Pētījuma ietvaros tā autori sadarbībā ar vietējām iniciatīvas grupām un VRG izstrādāja aktuālo SVID analīzi un veica tās novērtējumu attiecībā pret sākotnējo.

Darba grupa konstatēja, ka VAS īstenošanas laikā būtiski tika uzlabota brīvā laika pavadīšanas infrastruktūra, paplašinājās pieejamo pakalpojumu klāsts vietējiem iedzīvotājiem, aktivizējās mazie lauksaimnieki. Līdz ar to daudzi faktori, kas sākotnēji tika identificēti kā vājās puses (piemēram, maz aktīvu NVO, nepietiekams interneta pārklājums, bezdarba līmeņa pieaugums, novecojusi un nepietiekama kultūras infrastruktūra, infrastruktūras degradācija utt.), šobrīd tiek definēti kā teritorijas stiprās puses vai iespējas attīstībai (spēcīga pilsoniskā un informācijas sabiedrība, kultūra kā uzņēmējdarbības veids, brīvo telpu pielāgošana uzņēmējdarbības attīstībai utt.).

Ņemot vērā izmaiņas, teritorijā darba grupa aktualizēja stipro, vājo pušu, iespēju un draudu analīzi VRG teritorijā, īpašu uzmanību pievēršot LEADER (SVVA) 2014. - 2020. gada plānošanas perioda kontekstam - lauku un uzņēmējdarbības vides attīstībai.

STIPRĀS PUSES:	VĀJĀS PUSES:
<ul style="list-style-type: none"> Izdevīga ģeogrāfiskā atrašanās - tuvu reģiona nozīmes centriem Rēzeknei un Daugavpilij, kaimiņvalstīm - Baltkrievijai, Lietuvai; ES ārējā robeža; Labi attīstīta transporta infrastruktūra (A6, valsts un reģionālās nozīmes ceļi), dzelzceļš; Ražošanai piemērotu zonu pieejamība; VRG darbības teritorijā ietilpst reģiona nozīmes attīstības centrs – Krāslava, kā arī Dagdas pilsēta; VRG teritorijā attīstīts inženierinfrastruktūras tīkls, sistemātiski tiek uzlabota pamatpakalpojumu kvalitāte iedzīvotājiem; Attīstās tūrisma infrastruktūra; Ainaviska un ekoloģiski tīra vide, dabas resursi, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (lielākais ezeru skaits Latvijā, pakalni, Daugavas loki, Daugava utt.), bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums (pilsētu centri, baznīcas, pilskalni, 	<ul style="list-style-type: none"> Liels attālums no Latvijas un kaimiņvalstu lielpilsētām t.sk. galvaspilsētas, lidostām un ostas; Vidēji attīstīta infrastruktūra un pakalpojumi, sevišķi lauku teritorijās; Samērā zems uzņēmējdarbības līmenis; cilvēkresursu nekompetence uzņēmējdarbībā; Ierobežota uzņēmējdarbības servisa pieejamība – bankas, ražošanas zonas, atbalsta organizācijas utt.; Atkarība no uzņēmējiem un iestādēm, kuras atrodas citās pilsētās (Rīgā, Daugavpilī u.c.); Attīstās nelegāla uzņēmējdarbība, t.sk. nelegālas darba attiecības; Ierobežotas iespējas tālākizglītoties pieaugušajiem (īpaši darba ņēmējiem un devējiem), nav augstākās izglītības iestāžu filiāļu, trūkst arodizglītības programmu meitenēm; Jaunu darbavietu trūkums;

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

<p>muižas, Krāslavas pils komplekss utt.) - priekšnosacījums nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības (tūrisma, rekreācijas u.c.) attīstībai;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pietiekami plašas un kvalitatīvas izglītības iegūšanas iespējas (vispārizglītojošās un arodskolas; mākslas, mūzikas un sporta skolas, bērnu un jaunatnes interešu centri,); • Novadu centros labi attīstīta pakalpojumu sfēra: veikali, frizētavas, aptiekas, kultūras iestādes, sociālā palīdzība un aprūpe, veselības aprūpe u.c.; pamatpakalpojumu pieejamība lauku teritoriju iedzīvotājiem; • Pieaugoša vietējo iedzīvotāju iesaiste sabiedriskajās aktivitātes; • Samazinās reģistrētais bezdarbs; • Vairāki konkurētspējīgi uzņēmumi ražošanas sfērā, liels nodarbināto skaits lauksaimniecības nozarē, daudz pašnodarbināto t.sk. amatnieku; • Attīstītas bioloģiskās lauksaimniecības; • Informatīvais nodrošinājums (bijušais rajona laikraksts, pašvaldības informatīvie biļeteni, vietējā TV Dagdas novadā, plašs interneta, t.sk. bezmaksas wi-fi, un telefonkompāniju pārklājums); • Viesmīlīgi, sīksti, strādīgi, sirsnīgi, darboties griboši, pašapzinīgi iedzīvotāji; • Spēcīga pilsoniskā sabiedrība – informētas un darboties gribošas vietējās iniciatīvas grupas, reģistrētas NVO; • Informācijas sabiedrība; • Attīstīti uzņēmēju, pašvaldību, NVO un fizisko personu sadarbības tīkli; • Multikulturāla vide; • Labs krievu valodas līmenis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Profesionālu, kvalificētu darbinieku un trūkums, zems angļu valodas līmenis; • Zema motivācija atgriezties uz dzīvi VRG teritorijā studējošo jauniešu vidū; • Ierobežota sabiedriskā transporta satiksme ar vietējiem un reģiona/nacionālajiem attīstības centriem; • Augsts reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku un trūcīgo personu skaits; • Samērā zems ienākumu līmenis; • Lielākais darba devējs – valsts un pašvaldība iestādes; • Pašvaldību kredītsaistību lielais apjoms un ierobežots budžets; • Iedzīvotāju skaita strauja samazināšanās, zems dzimstības līmenis un iedzīvotāju vecuma strukturālās izmaiņas – novecošanās; • Vājš latviešu valodā raidošu radio un TV pārklājums pierobežā; • Valsts valodas neprasme vecāka gājuma iedzīvotājiem pierobežā; liels nepilsoņu skaits; • Ierobežots specifisku pakalpojumu klāsts (Montesori metode, mikrologopēdija utt.); • Trūkst finansējuma darbinieku piesaistei NVO un privātpersonu veidotajiem sabiedriskajiem centriem; • Apgrozāmo līdzekļu un priekšfinansējuma trūkums vietējo uzņēmēju vidū; • Neefektīvi veikta administratīvi – teritoriālā reforma.
IESPĒJAS:	DRAUDI:
<ul style="list-style-type: none"> • Aktīva un plānota pašvaldību, iestāžu, uzņēmumu, NVO un privātpersonu sadarbība investīciju piesaistei lauku, pilsētvides, pakalpojumu un uzņēmējdarbības attīstībai; • Starpnozaru profesionāļu darba grupu izveide kopīgu problēmu risināšanai; • Uz uzņēmējdarbību vērsta izglītības 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalificētu un izglītotu cilvēkresursu migrācija uz citām Latvijas pilsētām, ārzemēm; • Tautsaimniecībā neefektīvas uzņēmējdarbības formu (pakalpojumi, mazumtirdzniecība) attīstība, trūkst jaunu ražošanas, apstrādes un pārstrādes uzņēmumu;

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

iestāžu tālākattīstība, mūžizglītības veicināšana;

- Pašvaldību dienestu, iestāžu darba optimizācija;
- Brīvo pašvaldības telpu racionāla apsaimniekošana (slēgto skolu pārveide par kopienu centriem, pielāgošana uzņēmējdarbības attīstībai utt.);
- Investīciju vides apzināšana un investoru piesaiste.
- Atbalsts jaunu uzņēmumu darbības uzsākšanai VRG teritorijā un veselīgas konkurences veicināšana;
- Mājražošanas, nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstība;
- Vietējo produktu pārstrāde un realizācija;
- Lauksaimnieciskās uzņēmējdarbības tirgus spēlētāju kooperācija;
- Kultūra kā uzņēmējdarbības veids;
- Ekotūrisma piedāvājumu attīstība; latgaliešu valodas izmantošana mārketingā;
- Ūdeņu apsaimniekošana;
- Zinātnieku iesaiste tautsaimniecības attīstībā
- Valsts, ES un citu finansējuma avotu atbalsta saņemšana, projekti lauku attīstībai;
- Nozaru attīstības plānu izstrāde;
- Jauniešu motivēšana atgriezties VRG teritorijā, nepilsoņu integrācija, lokālpatriotisma sekmēšana.
- Teritorijas kā kvalitatīvas dzīves vides pozicionēšana;

- Ierobežoti noieta tirgi;
- Uzņēmējdarbību bremzējoša, nepastāvīga nodokļu politika;
- Resursu trūkums attīstībai, banku politika;
- Valsts iestāžu un dienestu reģionalizācija; teritoriju konkurence;
- Samērā zems iedzīvotāju ienākuma līmenis;
- Tarifu un cenu kāpums, zema pirktspēja;
- Demogrāfija;
- Jauniešu aizplūšana (netiek veicinātas jaunas idejas, inovācijas);
- Piesārņojuma draudi, tehnogēnās katastrofas (dzelzceļa pārvadājumi, Ignalinas AES, naftas noplūde pa Daugavu utt.).
- Alkoholisma un narkotiku lietošanas problēmu izplatīšanās.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

IDEJU LIDLAKUS¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

V DAĻA

IETEIKUMI DZĪVES KVALITĀTES LĪMEŅA CELŠANAI BIEDRĪBAS “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” TERITORIJĀ

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

5. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS IETEIKUMI

5.1. Secinājumi un ieteikumi

Uzsākot pētījuma izstrādi ir apstiprināti MK noteikumi Nr.125 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un īstenošanai”, kas nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju (SVVA) sagatavošanai un īstenošanai.

Nemainīgs paliek LEADER pieejas īstenošanas pamatprincips – mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstības veicināšanai. Viens no LEADER pieejas metodēm ir pieeja no “apakšas uz augšu”, kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā.

Plānošanas periodā no 2014. - 2020. gadam LEADER pieejas īstenošanu var paplašināt, piesaistot ne tikai Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, bet arī Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Eiropas Sociālā fonda finansējumu vietējā mēroga iniciatīvām un sekmējot koordināciju starp dažādiem fondiem vietējā līmenī. Šādu pieeju sauc par sabiedrības virzītu vietējo attīstību (SVVA).

Biedrība „Krāslavas rajona partnerība” ir vietējā rīcības grupa (VRG), kas veido publisko un privāto partneru apvienību un darbojas noteiktā teritorijā (Aglonas, Dagdas un Krāslavas novados) ar iedzīvotāju skaitu robežās no 10 līdz 65 tūkstošiem.

SVVA stratēģija ir VRG izstrādāts daudznozaru stratēģiskais plāns, kas nosaka un pamato vietējās teritorijas attīstības prioritātes un pārmaiņu nepieciešamību.

Apkopojot pētījumā sniegto informāciju, kā arī, balstoties uz novērojumiem un pētījuma procesā veiktajām pētnieciskajām darbībām un rezultātiem, tiek veidoti secinājumi, kas attiecināmi uz VRG darbību, un rekomendācijas, kas ir piemērojamas izstrādājot vietējās attīstības stratēģiju 2014. - 2020. gadam.

Secinājumi attiecībā uz biedrības darbu:

- Jāizskata iespējas paplašināt biedrības „Krāslavas rajona partnerība” biedru sastāvu, nodrošinot plašāku teritorijā esošo iedzīvotāju grupu un komersantu pārstāvniecību. Tas uzlabos gan biedrības atpazīstamību VRG teritorijā, gan radīs lielāku kapacitāti biedrības pārvaldes institūciju stiprināšanai;

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

- Biedrībai ieteicams izstrādāt savas darbības stratēģiju vai rīcības plānu, kas LEADER pieejas īstenošanā ir tikai daļa no kopējās biedrības darbības;
- Izvērst padomes pienesumu biedrības darbībā, iesaistot padomes locekļus ne tikai lēmumu pieņemšanā, bet arī aktivitāšu organizēšanā un īstenošanā;
- VRG darbības teritorijā vairāk popularizēt biedrības darbību, veidojot informatīvus materiālus par biedrības aktivitātēm, mērķiem un uzdevumiem. Apsvērt iespēju izdot informatīvos materiālus ne tikai latviešu vai angļu valodās, bet arī krievu valodā, jo liela daļa iedzīvotāju ir krievvalodīgie.

Secinājumi attiecībā uz vietējās attīstības stratēģiju:

- Nepieciešams izstrādāt nepārtrauktu stratēģijas ieviešanas uzraudzības sistēmu, kurā tiek identificēti rādītāji pēc kuriem tiek noteikta stratēģijas ieviešanas produktivitāte;
- Viens no stratēģijas īstenošanas uzdevumiem ir aktivizēt VRG teritorijas jauniešus un motivēt iesaistīties pasākumos, līdz ar ko ir jāizvērtē biedrības darbība ar jauniešiem, īpaši pievēršot uzmanību tam, ka projektu vērtēšanas kritērijos jauniešiem, kā mērķa grupai netiek noteikta īpaša uzmanība;
- Jāapzina un jāizvērtē pasākumi, kas parāda kādā veidā VRG dod iespējas paplašināt vietējo iedzīvotāju zināšanas un motivāciju iedzīvotāju kvalitātes uzlabošanai;
- Vietējās attīstības stratēģijā 2009. - 2013. gadam ir identificēts nozīmīgs skaits prioritāšu, kas nebija iekļautas rīcībās, tātad arī netika paredzēti līdzekļi to īstenošanai, tāpēc ieteikumus, nevis noteiktas jaunas rīcības 2014. - 2020. gada stratēģijā, bet aktualizēt esošās un nodrošināt vajadzību apmierināšanu;
- VRG ir jāizskata iespējas īstenot teritoriju aktivizēšanas pasākumus, kas veicina uz zināšanām un jaunām tehnoloģijām balstītu ražošanas un pakalpojumu attīstību;
- VRG nav attīstītas mērķtiecīgas papildus aktivitātes, kas vērstas uz jaunu un uzņēmīgu cilvēku piesaisti teritorijai;
- Ir jāizskata iespēja uzrunāt dažādas VRG mērķauditorijas, informējot ne tikai par stratēģijas ieviešanas rezultātiem, bet arī par iespējām 2014. - 2020. gada plānošanas periodā, sevišķi uzņēmējiem;
- Izskatīt kopīgas sadarbības iespējas ar citām Latvijas un Eiropas VRG, dibināt sadarbības partnerus, paplašinot gan VRG informācijas apmaiņas iespējas, gan arī sadarbības iespējas starp stratēģijas mērķa grupām.

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Secinājumi attiecībā uz vietējās ekonomikas stiprināšanu:

- Nodrošināt daudzveidīgas iespējas VRG teritorijas iedzīvotājiem, balstoties uz aktīvu uzņēmējdarbību;
- Veicināt mazo uzņēmēju kooperēšanos kopīgai problēmu risināšanai un kopīgi izmantojamu rezultātu radīšanai;
- Izmantot skaistas un sakoptas vides resursus tūrisma attīstībai un investīciju piesaistei.
- Demonstrēt labās prakses piemērus uzņēmējdarbībā un projektu īstenošanā, lai motivētu plašāku sabiedrību līdzdalībai teritorijas attīstībā;
- Radīt apstākļus biedrības locekļiem vairāk vienam par otru uzzināt, dalīties pieredzē, veidot jaunas iniciatīvas;
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un vienmērīgu novadu attīstību, motivēt mazāk aktīvos pagastus iesaistīties projektu sagatavošanā un īstenošanā;
- Izmantot publiskos pasākumus iedzīvotāju informēšanai un motivēšanai aktīvai līdzdalībai citos „Krāslavas rajona partnerības” projektos.

Secinājumi attiecībā uz projektu īstenošanu problēmsituācijām:

- Pievērst pastiprinātu uzmanību projektu īstenošanas termiņiem VRG informatīvajos semināros par projektu konkursiem. Daudzi projektu īstenoņāji neiekļāvās sākotnēji plānotajos termiņos. Informējot par projektiem VRG jāpievērš pastiprināta uzmanība, lai īstenošanas termiņi nebūtu pārāk optimistiski;
- Paplašināt biedrību zināšanas par iespējām piesaistīt līdzekļus un veikt saimniecisko darbību, jo lielākā daļa biedrību, kuras īstenoja projektus, vērsās pēc palīdzības pašvaldībā, lai nodrošinātu līdzfinansējumu;
- Uzlabot projektu īstenoņāju zināšanas par projektu vadību un plānošanu, lai efektīvi sasniegtu projektu nospraustos mērķus, ir nepieciešamas zināšanas par komandas veidošanu un pienākumu sadali, kā arī laika grafiku plānošanu un finanšu uzraudzību;
- Organizēt informatīvos pasākumus par projektu grāmatvedības uzskaiti un dokumentu kārtošānu, t.sk. lietvedību;
- Uzturēt pastiprinātu kontaktu ar projekta īstenoņājiem arī pēc projekta īstenošanas, tā uzraudzības laikā. Tas atvieglos pēc ieviešanas pārskatu apkopošanu un projekta rezultātu kontroles procesu;

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

- Pievērst pastiprinātu uzmanību sabiedriskā labuma projektu rezultātu uzturēšanas rādītājiem. Projekta īstenotājiem jāspēj ne tikai ieviest projektu, bet arī uzturēt tā rezultātus 5 gadus;
- Rādīt labos piemērus abpusēji izdevīgai sadarbībai starp uzņēmējiem un biedrībām.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAIS SAVIENĪBA

IDEJU LIDLAUKS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

VI DAĻA

BIEDRĪBAS „KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2009. - 2013. GADAM IZPILDES RĀDĪTĀJI

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

Prioritātes	Rīcības	Kvantitatīvie rādītāji	Rezultatīvie rādītāji
1. Prioritāte – sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.	1.1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem	<ul style="list-style-type: none"> Izveidoti vairāk kā 8 jauni dabas un kultūras objekti vai sakārtoti esošie Projektu aktivitāšu ieviešanā iesaistīti 25 vietējie iedzīvotāji Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 40 mērķa grupu pārstāvji 	<ul style="list-style-type: none"> Pieaudzis apmeklētāju skaits labiekārtotajos objektos Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām Sakopta un labiekārtota apkārtējā dzīves vide
	1.2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana	<ul style="list-style-type: none"> Izveidotas vai atjaunotas vairāk kā 10 brīvā laika pavadīšanas vai interešu izglītības vietas Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 60 mērķa grupu pārstāvji 	<ul style="list-style-type: none"> Uzlabota brīvā laika pavadīšanas infrastruktūra VRG darbības teritorijā Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām Pieaudzis brīvā laika pasākumu apmeklētāju skaits
	1.3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana	<ul style="list-style-type: none"> Īstenotas vairāk kā 8 iniciatīvas kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšanai un attīstīšanai 	<ul style="list-style-type: none"> Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām Pieaudzis brīvā laika pasākumu apmeklētāju skaits Veicināta vietējās nozīmes kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros

2. Prioritāte – pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotājiem.	2.1. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabota vairāk kā 8 esošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība • Veicināta vismaz 1 esošās darbavietas saglabāšana • Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 60 mērķa grupu pārstāvji 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabota esošo pakalpojumu kvalitāte vietējiem iedzīvotājiem • Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām • Uzlabota pakalpojumu pieejamība tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai
	2.2. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	<ul style="list-style-type: none"> • Izveidots vismaz 1 atbalsta vai dienas centrs sociālā riska grupu cilvēkiem • Veicināta vismaz 1 esošās darbavietas saglabāšana • Veicināta pakalpojumu pieejamība vismaz astoņu projekta iesniedzēju teritorijās 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām • Veicināta jaunu, kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai
3. Prioritāte – Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.	3.1. Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrāde	<ul style="list-style-type: none"> • Izveidota vismaz 1 jauna vai modernizēta vismaz 1 esošā lauksaimniecības produktu ražošanas vai pirmapstrādes vieta 	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināta VRG teritorijā esošo lauksaimniecības uzņēmumu modernizācija. • Veicināta lauksaimniecības produktu ražošanas vai pirmapstrāde VRG teritorijā
	3.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos	<ul style="list-style-type: none"> • Izveidota vismaz 1 jauna vai modernizēta vismaz 1 esošā lauksaimniecības produktu pārstrādes vai pirmapstrādes vieta mājas apstākļos 	<ul style="list-style-type: none"> • Sekmēta lauksaimniecības uzņēmumu ekonomiskā izaugsme un konkurētspēja • Veicināta lauksaimniecības produktu pārstrāde vai pirmapstrāde VRG teritorijā

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

IDEJU LIDLĀUKS ¹⁰

Pētījums tika veikts ELFLA finansētā projekta Nr.09-00-L43100-000025 „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ietvaros